
UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 01693134 7

בעסאנטמאכונג פון די הערויסגעבער

עס ווערען אָנגענו־מען אבאָנאמענטען אויף דער צווייטער טהייל פון דיעזער סעריע פאבלען וועלכע איז שוין אין דרוק און וועט קירצליך ער־שיינען.

די יעניגע וועלכע ווי־לען זיך פערזיכערען מיט א קאָפּיע פון דער צוויי־טער טהייל פון דיעזער וואונדערבארער סעריע, זאָלען אונז אריינשיקען זייער בעשטעלונג בעציי־טענס, וועלען מיר זיי ארויסשיקען דאָס בוך אזוי שנעל ווי עס וועט ארויס פון דרוק.

ביכער־געשעפטען ווע־לען בעקומען ראבאט, ווי געוועהנליך.

זיך ווענדען אויף פאלגענדער אדרעס:

CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO. LTD.
TORONTO, CAN.

—

נ. ב. די ערשטע טהייל פון דיעזע פאבלען „הונדערט טראפּען טינט" קענט איהר בעקומען ווען איהר שרייבט צו דעם אויבענדערמאהנטען פּלאץ.

פערלאַג "קענעדע"

איז דער איינציגער אידישער
ביכער פערלאַג אין גאנץ קענעדע.

מיר דרוקען אלערהאנד—

ביכער
ספרים

אין אידיש און העברעאיש

מחברים, פערלעגער און בוך־הענדלער פון דער גאנצער וועלט זענען געבעטען מיט אונז צו קארעספאנדירען וועגען אלעס וואס אנבעלאנגט דעם אידישען ביכער־מארק, הן וועגען דרוקען אירגענד וועלכען חבור, הן וועגען פערשפרייטען אלערהאנד אידישע ביכער אין קענעדע און הן וועגען פערשפרייטען די ביכער פון אונזער פערלאג אין אנדערע פלעצער.

זיך ווענדען מיט בריעף און בעשטעלונגען אויף פאלגענדער אדרעס:

THE CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO. Limited

TORONTO, CANADA.

דער עץ החיים און דער עץ הדעת

דער עץ החיים האָט געזאָגט צו'ם עץ הדעת:
„דו ביזט עס דער גרויזאמער פערברעכער,
האָסט אויף אָדם'ס קינדער אנגערייצט די געטער;
צוליעב דיין פרוכט, געוואָרען איז דער גאנצער כעס!
האָסט געזוכט דעם מענשענס גליק, צו שטערען, צו פערדארבען,
ווען נים דו, וואָלט ער דאָך קיינמאָל גאר נים שטארבען".

„לײדער, לײדער איז עס אמת, ך'גיב עס צו."
האָט דער עץ הדעת איהם ערווידערט.
אָבער גראָדע דיעזער פאקט, דעם עץ החיים שטארק ערנידערט,
ס'הײסט, אז איך בין ביי די מענשען אנגענומען מעהר ווי דו.
איידער לעבען אויביג און אָהן וויסען,
ווילען זיי שוין ליעבערשט שטארבען און מיין פרוכט געניסען.

וויסען, מיינט—נים לעבען, ווייל דער לעבענס-בוים איז שטרענג פערבאָטען
פאר די יעניגע, וואָס זענען עץ הדעת פאטריאָטען.

די מילבען און דער עלעפאַנט

די מילבען האָבען איינמאָל דיסקוטירט
די פראגע ווער עס האָט די זכיה,
צו זיין דאָ אויף דער וועלט, די גרעסטע בריאָה?
א טהייל, די פליג, אלס ריעזען־חיה האָבען פראקלאמירט,
אנדערע, דאָגעגען, האָבען איבערצייגט מיט טויזענד ראיות,
אז די ביען איז גאָר די גרעסטע צווישען אלע חיות.

די פלוגתא, האָט דאן אימעצער צום עלעפאַנט דערטראָגען.
„סטייטש! א פליג זאָל גילטען אלס א ריעז!
זאָל דער עלעפאַנט, די פרעכע מילבען, צייגען ווער ער איז".
דער לעצטער, אָבער, האָט דאָס פאָלגענדע געהאט צו זאגען:
„א בריאה, וועלכע האָט התפעלות פאר דער גרויסקייט פון א פליג,
צו קליין איז, איך זאָל זי בעמערקען, פיהרען מיט איהר קריעג".

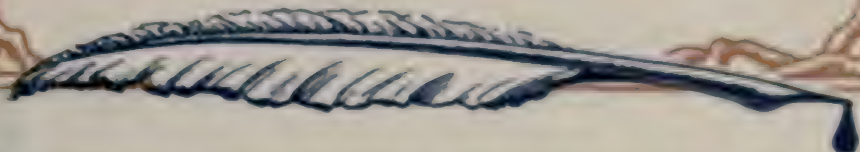

יעדען איינעמס גרויסקייט, קען מען אָבשאצען און מעסטען,
לויט דעם גדול וועמען ער פערגעטערט, אלס דעם גרעסטען.

די פען און דער ליטעראט

די פען פון א בעריהמטען שרייבער, האט ערקלעהרט,
אז אלע גרויסארטיגע ווערק וואס איהר געביטער שאפט,
ערשיינען בלויז דאפיר, ווייל זי, די פען, לעגט צו איהר מיה און קראפט.
דער בעסטער שרייבער, אהן א פען, איז גארנישט ווערטה!
„מיר ביידע, האט זי פארטגעזעצט איהר גרויס בעריהמטריי,
פערפאסען אלע ביכער, האלטען אויף די קונסט פון שרייבעריי!”

„די פען, גאנץ ריכטיג, דרש'ענט דא דעם פשט!”
אריינגעמישט זיך האט דאס ווערק.
„די ארבייט גלייך מיט'ן פערפאסער, ווי איך מערק,
פון דעסטוועגען איז דא א חילוק צווישען פען און ליטעראט;
א פען בעקומט מען איבעראל, פאר בלויז א סענט, א פאאר,
נור ליטעראטען — איינעם אין א שטאדט, אין הונדערט יאהר!”

אין אן אונטערנעהמונג, אלעס נייטיג איז, וואס ארבייט טיכטיג,
אבער ייים נים אלץ, איז ווירקליך וויכטיג...

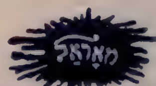

דער שפּאַציר–שטאָק און דער רעגען–שירם

"רעספּעקט פאַר אונזער ברודער!" האָט א מאָל געזאָגט דער שטאָק,
"דער יעניגער וואָס געהט מיט מיר אין האַנד שפּאַצירען,
פערדיענט גאַנץ עהרליך, אַז דער עולם זאָל איהם רעספּעקטירען,
ווייל מיר צוליעב, ווען ער שוין טראָגען אויך א שעהנעם הוט, א שעהנעם ראָק
נור הויפּטזעכליך גיב א י ך איהם צו אַן אויסקוק גאָר אַן עלעגאַנטען,
און נים אומזיסט מיך טראָגען טאַקי, אלע שעהנסטע פראַנטען".

דער רעגען־שירם האָט ערווידערט: „ביזט א טהייערע און גוטע זאַך,
אָבער זאָג מיר נור, גענאָסע, ד'וויל דיך פרעגען,
טויגסטו עפּעס אין א טאָג, ווען ס'געהט א רעגען?
צו האָסטו פאַר'ן מענשען אָנגעגרייט, ווי איך, א שטיקעל דאַך?
וועה צו יענעם, ווער עס בלייבט אין רעגען מיט'ן הוילען שטעקען...
טראָגענדיג א שירם אָבער, האָט דער מענש מיט וואָס זיך צו פערדעקען.

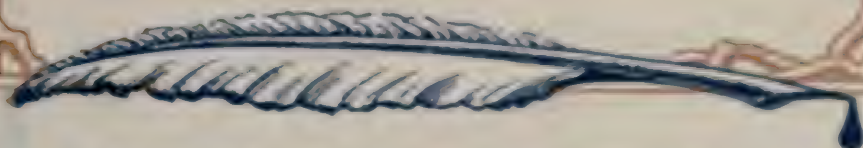
לוקסוס זאַכען, עלעגאַנץ און רייכער פּוץ,
האָבען קיין שום ווערטה ווען ס'קומט צו ברענגען עטוואָס נוץ.

דער רייכער שותף

די מיליאָנען קליינע שטערען און קאָמעטען,
וועלענדיג דעם חושך פון דער וועלט בעזיעגען,
ערגעץ־וואו א שותף, האבען זיי געזוכט צו קריגען.
און זיי ווענדען צו דער זון אוועק זיך בעטען:
„קום מיט אונז!" האב'ן זיי גענומען טענה'ען,
„מיר מיט דיר צוזאמען, וועל'ן מיר בעסער קענען שיינען."

די זון האט איינגעשטימט איהר ליכט צו באָרגען
אויף ניין אדער צעהען שטערען אין מעת לעת,
און נאָך געדאנקט, די שטערען האבען פאר'ן נס.
די גאנצע שמחה אבער, האט געדויערט ביז אויף מאָרגען,
ווייל דער רייכער שותף האט אזוי גענומען גלאנצען,
אז די שטערען האט מען שוין ניט אנגעזעהען גאר אין גאנצען.

דער אמת־רייכער אויפטהוער וואס העלפט ארום די קליינע,
שיינט מעהר פון אלעמען, פערדונקעלט זיי ביז איינע.

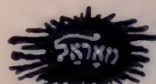

די נאַכט און דער טאָג

איך בין אויף דער וועלט, דאָס בעסטע וואס קען געבען."
גענזאָגט די נאַכט האָט צו דעם מענשען.
„איהר אלע דאַרפט מיר דאנקבאַר זיין, מיך בענשען,
ד'ברענג אייך רוה און נייע קראַפט צום לעבען;
די נאַכט, צו אלע צרות ברענגט א סוף,
זאָגאַר דער אונגליקליכסטער פיהלט זיך גליקליך אין זיין שלאָף."

„וועה צו יענעם, וואָס דאַרף זוכען גליק אין חלום!"
ערווידערט האָט דער טאָג אויף מאָרגען,
„אין שלאָף פערגעסט מען זיך א ווײַלע אויף די זאָרגען,
אָבער ס'איז קיין גליק צו זיין האַלב טוידט, כמעט עליו השלום,
די נאַכט בעפרייט נור פאַר א ווײַל פון טרויער, קלאָג,
דאָס עכטע גליק געניסט נור יענער אָבער, ווער עס לעבט א גוטען טאָג".

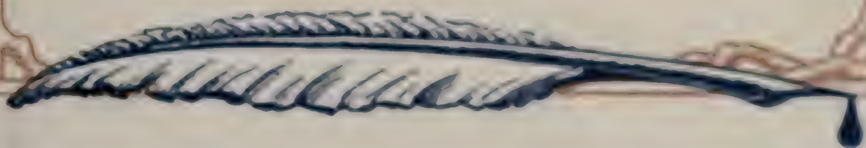

ווען איינער זוכט זיין רוה און גליק אין שלאָפען,
האָט ער דאָס עכטע גליק אין לעבען, זיכער ניט געטראָפען.

די ליעבע און די חניפה

„ביסט א פאלשע בריאה!" האט געזאגט די ליעבע צו דער חניפה,
„דיינע זיסע קאמפלימענטען האבען קיין ממשות.
ווער עס קען דיך, כאפט איהם אן פון דיינע רייד חלשות.
האסט ניט קיין געפיהלען. עכטע, הארציג־טיעפע,
ליידער. נארט זיך אב אין דיר, ניט איינער.
אנשטאדט ליעבע, קריגט ער געבאך ביי דיר שטיינער".

„נארישע!" געענטפערט האט די חניפה, צוקערזיס.
„איך בין נור פאר יענע מענשען, אן ארטיקעל,
וועלכע ל י ע ב ע ן פאלשע חניפה'לע א שטיקעל.
פאראיסטען וועלכע טרעטען וואהרע ליעבע מיט די פיס.
קיין עכטע פריינדשאפט האבען יענע מענשען ניט די ווערטה.
האט גאט די פאלשע חניפה, איף דיין פלאץ, פאר זיי בעשערט."

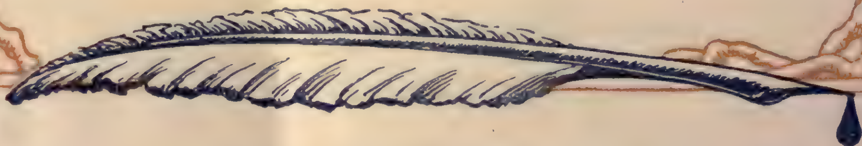

דער מענש וואס געהערט און שלעכטס פאר גוטעס, פאלש פאר עכט,
פערדינט קיין בעסערס ניט. ס'איז איף איהם רעכט

מבינות

א חזיר איז אמאָל אריין אין גאָרטען.
ער האָט אלעס דורכגעקוקט, געשמעקט,
ביז דער היטער האָט איהם צופעליג ענטדעקט
און שנעל ארויסגעטריעבען איהם פון דאָרטען.
דער חזיר האָט נאכהער פון דיעזען פאל,
דאָס פאָלגענדע דערצעהלט ביי זיך אין שטאל :

„ברידער ! לעבען טאקע זאָל נאָר אונזער חזיר'שער קאטוך !
לעצטענס האָב איך א פארנאכט
אין דעם וויינגאָרטען א ביסעלע פערבראכט,
בין איך שיער ניט אומגעקומען פון דעם שרעקליכען געריך,
די טרויבען און די אפאלסינעס האָבען דאָרט די לופט אזוי פערדאָרבען,
אז ווען דער היטער וואַרפט מיך ניט ארויס, וואָלט איך געשטאָרבען".

אויף וויינטרויבען און אפעלסינעס,
פרעגט ניט ביי דעם חזיר קיין מבינות.

דער ריכטיגער פראָדוצירער

דער סמיטשיק, פידעל אין די לינקע האַנד,
האָבען צווישען זיך געקריגעלאַסירט.
וועד פון ווי דאָס עכטע שפּילען פּראָדוצירט.
און יעדער איינער האָט געזאָגט. אז יענע ביידע זאלבענאַנד,
איהם העלפען נור ארויסברענגען די קלאַנגען.
נאַטירליך. דאַרף דער גאַנצער דאַנק. נור איהם אליין בעלאַנגען.

דאָס ציגעהערט האָט איינער א מוזיק־פּראָפעסאָר
און אַלס גרויסער מבין. ווי די זאַך ערקלעהרט:
„אַלע דריי. האָט איהר פאַר דער מוזיק. א גרויסען יוערטה.
קיין איינער אָבער איז פון אייך נים בעסער אָדער גרעסער.
דער עכטער פּראָדוצירער איז דער מענש. דער מוזיקאַנט.
ווייל איהר אָהן איהם. זענט אַלע פּראָסטע כלים. אָהן מאַלאַנט”.

דער מענש איז נים דער שעפער פון דער וועלטליכער קולטור,
מיר אַלע זענען בלויז געצייג־שטיק ביי דער געטליכקייט־נאַטור.

דער הערינג און די ציבעלע

דער הערינג און די ציבעלע, צושניטען אויף'ן טעלער,
זענען זיך געלעגען, אלס א פאַרשפּייז, אויף'ן טיש
און געלאכט האָט פון דעם צוויבעל, דער געזאלצטער פיש.
„דיין ביטערקייט, אַט דאָ אין הארצען, מאכט מיר אָן א פעהלער,
איך ווייס ניט וועלכער גולם קען דיך האָבען גערען,
דו רופּסט דאָך גאָר ארוים ביי יעדען איינעם טרעהרען!"

די צוויבעל האָט דערויף געענטפערט איהם: „שטיג פגר!
א שפּאַס וואָס דו ביזט שוין א גוטער מאכל,
א ליטוואַק מיט אביסעל מילך געזאלצענע אין בייכעל!
דו האָסט נאָך חוצפה לאַכען דאָ פון מיר א שטייגער!
איך בין ביטער, איז די ביטערקייט כאָטש מיינע,
ווערענד דיין געזאלצענקייט איז אויך ניט דיינע."

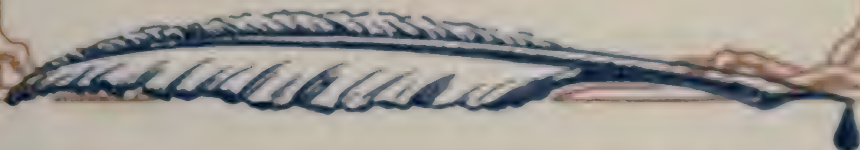
א חסרון ז'אויך א יחוס, אויב ער איז נור אָן אריגינעלער,
ווייל מאנכע דארפען נעבאך באָרגען זיך אפילו זייער פעהלער.

די צוויי שוועבעלאך

„רעספעקט!" געשריגען האט דאס שוועבעלע וואס ליגט אין קעסטעל.
„ך'בין נים מעהר קיין איינפאך שוועבעלע, קיין פראסטער חי וקים,
איך בעלאנג שוין צו א הויכען קלאס, א נייעם;
איך וואלגער מיך נים לויז אין מאש פון וועסטעל!
איך רייב מיך נים אן יעדער לוסקע אדער מיהר.
איך ליעג מיר אין א שעהנער שאכטעל און איך רייב מיך נור אן איהר".

„ס'א קנאפער אינטערשייד!" ענטווידערט האט די צווייטע.
„עס מאכט נים וואו דו רייבסט זיך, וואו דו צינדסט זיך אן,
דער פאקט איז, סוף כל סוף, פון'ם רויטען האהן
מיר ביידע בלייבען ליעגען אבגעברענטע, טויטע.
וואס טויג מיר שאכטעל־שמאכטעל, ראקפעלערס פאלאצען,
אז דארטען האלט דיך איך דער מלאך המות פאר די לאצען!"

ס'איז לעכערליך דאס מהיילען זיך אין מאסען און אין קלאסען,
ווייל סוף כל סוף, מיר אלע געהען אין דעם קבר אין דעם נאסען!

די שעהר און די פען

א שעהר אריינגעפאלען איז אין א רעדאקציע,
זיך בעפריינדעט דארטען מיט דער פען און באלד
אויפגעהויבען א געטומעל און א גוואלד:
„רעספעקט! ד'בעלאנג שוין צו דער שרייבער־פראקציע
א צייטונג אהן א שעהר, איז ווי אהן הענט,
אהן מיר וואלט זי בשום אופן גאר ערשיינען ניט געקענט!"

די פען, אויף דעם געענטפערט האט איהר, מיט א שטריך א גראבען.
„וויים איך וואס! דו קענסט דאך גאר ניט אנשרייבען קיין שורה,
ביזט א פראסטער קאליקע־שניידורע!
וואס נארסטו דא די וועלט, ווער דארף דיך האבען?
די צייטונג האט פון דיר א קנאפע טובה,
דיין גאנצע ארבייט דא, בעשטעהט אין גנבה"...

דעם זעלבען ענטפער קענען געבען אלע פראדוצירער,
צו מאנכע לעדיג־געהער, זא גענאנטע פיהרער.

דער שפּיגעל און דער שכל

ס'האָט געטראָגען זיך א שפּיגעל ערגעץ איבער א וואנד ;
„טייטש ! איך צייג דעם מענשען זיין געשטאַלט,
אייב ער שעהן איז, אָדער מיאוס, יונג צו אלט.
פאַ וואָרום זאָל איך ניט צייגען אויך זיין גראד פערשטאַנד ?
וואָרום זאָל יעדער שפּיגעל, צייגענדיג דאָס פּנים
ניט צייגען אויך דעם חילוק צווישען קלוגע און נאַראָנים ?"

דער שכל האָט עס צוגעהערט און איהם געגעבען צו פערשטעהן :
„דו בעגרייפסט ניר יעדע זאך פון אויבען אוף
און דעריבער צייגסטו נאָר די אויסערליכקייט פון דעם גוף.
קענסט דאָס מיעפע ניט בעגרייפען, ווייל דו ביסט ניט מיעף אליין.
דער מענשליכער פערשטאַנד איז צו א מיעפע זאך
און דו, מיין פריינד, ביזט פלאַטשיג, זעהר פלאַך !"

כּאָטשע האָבען ווענען שכל, נאַרישע בעגריפען,
דער פלאַכער איז קיין מבין איבער דעם מיעפען.

דער שליסעל און די זון

א שליסעל, א פערוואלגערטער, בעריהמט האָט זיך בזה הלשון:
„איך בין דער בעגלויבטעסטער אין גאָר דער וועלט,
מיר פערטרויט מען ציהרונג, ווערטה־זאַכען און געלט
און כאָטש אליין בין איך נור ווערטה א צעהען גראָשען,
ליגט דאָס בעסטע פון דער וועלט, ביי מיר אונטער'ן שלאָס,
איך, דער קליינער שליסעל, איבער אלעס בין דער בעל הבית!"

און שיינענדיג פון אויבען העל, געזאָגט די זון האָט צו'ם בעריהמער:
„ביזט א האַרטער נפש און א קליינער בעל הוצאה,
קיינער האָט דערפאר פון דיין עשירות קיין הנאה!
וואָס טויג דער וועלט א זאך וואָס ליגט פערשלאָסען אימער?
אָט איך, מיין ליכט און ווארימקייט, גיב יעדען איינעם פריי,
ווייל וואָס פערשלאָסען איז, צו האָבען איז אין גאנצען ניט כדאי!"

די קאָרגשאַפט האָט קיין ווערטה מיט אלע איהרע אוצרות, האָב און גוטס,
די וואָלטהאָט אָבער, שיינט און ווארימט ווי די זון, זי ברענגט אונז נוץ.

דער ראַב און דער חזיר

אימעצער נעפרעגט האט ביי דעם ראַב א פראגע:

„ווי קומט עס צו א פייגעל פון די הייכע ספערען,

וואס פליהט האָרט אין די הימלען, נאהענט צו די שטערען,

די וויל זיך ארונטערלאזען צו אזא מין עקעלהאפטער לאגע?

זיך אויסקאצישמעלען נאר ביי'ם פראסטען חזיר איף'ן רוקען.

ס'איז דאך מאקי נור צו לייפען איף חדישים קוקען!"

דער ראַב געענטפערט האט: „קרא! קרא! איהר מאכט א טעות דא. במחילה!

איך און דיעזער חזיר זענען קנאפע מחותנים,

ר'שטעה דעריבער איף זיין רוקען. ר'קען נים אנקוקען זיין פנים.

איהר מיינט איך פריינדעל מיך מיט איהם? חלילה!

ר'בין צו איהם דא נים געקומען יעצט אין געסט,

ר'פיק איהם אויס די האהר, איך דארף זיי פאר מיין נעסט".

ווען דער הייכגעבוירענער וויל רייסען האהר און שניידען פאסען,

דאמאלס ניעדערט ער ארונטער צו די פראסטע מאסען...

דער טאָפּ און דאָס וואסער

דער טאָפּ ענטשולדיגט האָט זיך פאר דאָס הייסע וואסער:
„דו מעגסט מיר גלויבען, טהייערינקער שכן!
ניט איך, האָב דיך געמאכט צום זידען און צום קאָכען.
פון דיינע צרות דאָ, ניט איך בין דער ערפינדער און פערפאסער;
ך'בין א דיענער בלויז, און אָנגעשטעלטער א געטרייער,
און מירביידע ליידען דאָ פון'ם זעלבען בעל הבית, פון'ם בייזען פייער".

„יא, דו ליידעסט אויך, ס'איז ריכטיג".
דאָס וואַסער האָט ערווידערט בייז,
„אָהן דיר, שטיק לייהם, וואָלט איך שוין אָבער לאנג זיין לויז.
דו ביזט פאר'ן בעל הבית, שוין צופיעל וויכטיג.
ווען דו אין דיינע ווענטלאך האלסט מיך ניט געשלאָסען,
וואָלט איך איהם לאנג שוין אָבגעגאָסען און פערלאָשען."

ווען ניט די טרייע דיענער, די ארמעען גוט־ארגאניזירט,
דער קעניג און דער הערשער, וואָלט דאן לאנג ניט עקזיסטירט.

דער אלף בית און דער נאטען־בלאט

דער אלף בית בעריהמט האט זיך מיט נאות,
אז די אותיות, אין ווערטער אלערליי, צושטעלט,
דריקען אויס בוכשטעבליך אלעס אין דער וועלט.
סיי קונסט, סיי וויסענשאפט, סיי פרויער, שרעק, סיי תאוה;
ניטא קיין זאך וואס מענשען פיהלען דא אין לעבען,
דער אלף בית זאל עס נים קענען איבערגעבען!

•

דער נאטען־בלאט האט איהם ערווידערט מיט א ניגון:
„עס הייבט זיך נאר נים אן, דו ביסט נים אלעס.
אין מאנכע פעלע ליידעט, ברודערקע, פון דלות.
און דיין בעהויפטונג איז במחילה נאר א ליגענען.
ביים זינגען איז דער אלף בית נאר ווענינ וואס פערטראטען,
דארט מוזען שוין די מענשען אנקומען צו מיינע נאטען.“

די גרויסע וועלט־בעריהמטריי איז נור צום לאכען.
ניטא נאר אויף דער וועלט קיין פאלקאמענע זאכען.

די הגדה און די קניידלאך

די הגדה האָט זיך שטאָלץ בעריהמט,
אז די קניידלאך דארפען איהר זיין דאַנקבאַר,
זי האָט זיי געמאַכט ביי אידען גאַנגבאַר;
אלס א פסח־מאכל, זיי בעשטימט.
ווען א איד וואָלט די הגדה קיין מאָל זאָגען,
וואָלט דעם טעם פון קניידלאך, ניט געוואוסט זיין מאָגען.

אויף דעם גענטפערט, האָט א קניידעל איהר, א פעטע.
„מומינקע, איך גלויב, ס'איז גאָר פערקעהרט,
אונז צוליעב נור, די הגדה פאפולערער ווערט,
איך מאך מיט דיר אָט די מינוט א וועטע,
אז זאָלען קניידלאך נור ארויסגעהן פון דער מאָדע,
וועט קיינער מעהר ניט וועלען זאָגען די הגדה."

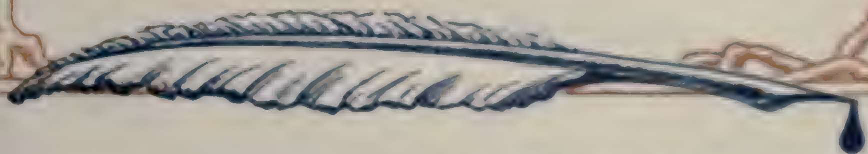
מאַנכער אידעאָלער מענש, איז גאָר ניט אזוי עהרליך, עדעל,
זאָגענדיג פאר אייך הגדה, מיינט ער פשוט נור די קניידעל...

די קאטשקע און דאס פערד

די קאטשקע האט אמאל געזאגט צו'ם פערד:
„ס'איז ווערקליך העכסט אינטערעסאנט
צו האבען, פונקט ווי איך, א דרייפאכען טאלאנט,
ד'קען שווימען, פליהען און ארומגעהן איף דער ערד.
ד'לעבען, פריינד! ווילסט מיר צוגעבען דעם אמת,
או א קאטשקע איז א ווערטפולע מישפחת.״

„א קאליקע שבקאליקעס!״ געענטפערט האט דאס פערד, ברוגז,
„איך ווייס, או פליהען קענסטו ניר א ביסעל;
און שווימען, לאכט דיך אויס, די קלענסטע פישעל,
דיין גאנג איז בלויז, געקייקעלט זיך, אויף צרות טייג עס.
אט איך, האב איין מלאכה בלויז — ד'קען לויפען,
איך מיט עס אבער אויף א פלינקען, שעהנעם אופן.״

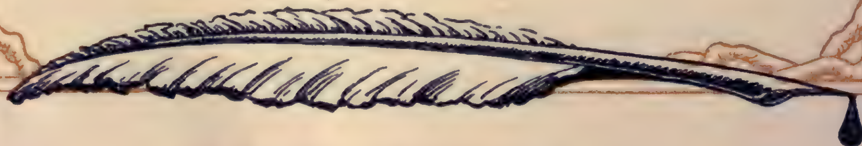

פון פיעל מאלאנטען, פיעלע מלאכות,
איז אימער ווענית מזל ברכות.

די פעדער און דער רויטער בלײשטיפט

די פעדער האָט זיך אויסגעריהמט פאר לייטען,
אז זי איז יעצט די מעכטיגסטע העלדינע.
„מיין קראפט, האָט זי געזאָגט, בעטראכט די וועלט מיט קנאה.
ד׳קען מיין שונא שיסען פון דער נאָהענט און פון ווייטען,
מיין מאָכט האָט אלע גרעניצען שוין איבערשטיגען,
מיך, די שארפע פען, קען קיינער ניט בעזיעגען.״

אויף דעם געענטפערט האָט א בלײשטיפטעל א רויטער:
״אָן מיר, מאַייעסטעט, האָט איהר מסתמא זיך פערגעסען,
איך קאָנטראָליר נאָך אלע טינט און פעדער אינטערעסען,
און מיך צו איבערשפארען איז ניטאָ קיין צווייטער.
יאָ! די פעדער מעכטיג איז, דער בלײשטיפט אָבער קומט צוערשט,
ווייל פון מיר, זאָגאר די שאַרפסטע פעדער, ווערט בעהערשט.״

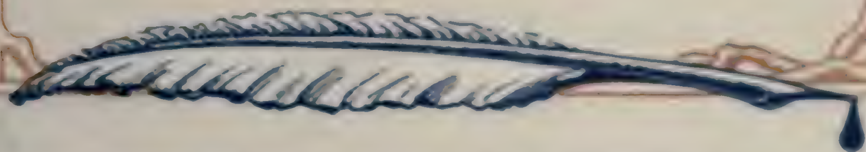
דער שרייבער איז נאָך ניט דער גרעסטער פיהרער,
דאָס לעצטע וואָרט בעלאנגט צום קריטיקירער.

די נעלע און די נרינע

די נעלע בלעטלאך האבען איינגעזאגט די נרינע.
„קענסט איהר וענס נאך נים לאנג נאר פון דער היים.
ערשט דא אנגעוואקסען אויף'ן ביים.
דערפאר איז צווישען אונז און אייך אזא מין נפקא מינה.
פוי! דאס גרינקייט איז א שרעקליכער חסרון.
גאט צו דאנקען. מיר זענען דערפון שוין לאנג געווארען.״

שפעטער זענען אייך די נרינע בלעטעלאך געווארען געל.
דאבייי פערלארען האבען זיי דאס גאנצע קראפט.
פערדארט געווארען און געבליבען אהן אבישעל זאפט.
און פערשטאנען דאמאלס האבען זיי, גאנץ שנעל.
אז די נעלע. ווען זיי שטיצען און בעליידיגען די נרינע.
האבען זיי דערצו קיין אורזאכע. זיי טהוען עס אויס קנאה.

קריטיקירענדיג די ערשט־נעקומענע פון קליינע שטעדטלאך.
זענען מאנכע מענשען גראדע אזוי קליינליך ווי די בלעטלאך...

דער פערלאָבונגס-רינג און דער טבעת-קדושין

„זעה נור ווי מיין דימענט פינקעלט, שפריצט מיט פייער."
דער פערלאָבונגס־רינג געזאָגט האָט צו'ם טבעת־קדושין.
„שעהנע מיידלאך האלטען גרייט פאַר מיר די קושען;
איך בין זאָרגלאָז, ווי א קעניג לעב איך מיר, א פרייער,
דו, מיין פריינד, בעלאנגסט שוין צו דער אָבגעלעבטער גרופּע,
ווייל דו ביזט געשטאנען אונטער די פיער פלעקער פון דער חופה."

„מעגליך דו ביזט גליקליך, ווי דו שטעלסט זיך פאָר,"
דער טבעת־קדושין האָט ערווידערט,
נור איך האָב דיין גליק שוין אונטערזוכט, צוגליעדערט,
און איך בין דיר ניט מקנא אויף א האָהר;
ד'ווייס דו האָסט א לאָך דאָרט אונטער'ן דימענט, אונטער'ן גלאַנץ,
ווערענד איך בין רונד און רונד געזונד און גאַנץ"...

אין דעם גליק פון אונפערהייראטע איז שווער צו גלויבען,
מעהרסטענס איז עס דורכגעפוילט, עס גלאַנצט לפנים נור, פון אויבען.

דער אייזען און דער אייז־כאסט

דער אייזען און דער אייזכאקס*) האבען דיסקוטירט,
פון ביידען, ווער איז וויכטיגער דא אויף דער וועלט,
דער ערשטער מיט זיין פייער, צו דער צווייטער מיט זיין קעלט?
„דער וויכטיגסטער בין איך!" דער אייזען האט מיט היץ ארגומענטירט.
„אלע ווייסען, אז די וועלט האט ליעב צו עסען עפּעס רעכטס,
און עס גיט קיין בעסערס פון א ביסעלע געקעכטס!"

אויף דעם, דער אייזכאקס, האט ערווידערט מיט א קאלטען שמאך:
„איך גיב צו, דיין ארבייט ריהמען אלע פרויען,
צופיעל אבער, ברודער ליעבען, וויל מען דיר ניט טרויען.
עס היט דיך, ווי דעם ערגסטען גנב, יעדער קאך,
די פערברענסט די בעסטע שפייזען, אהן רחמנות,
דאקעגען מיר, געטרויט מען אלעס אויף נאמנות!"

*) אייזקאסטען.

מאנכען נוצליכען און וויכטיגען בעל טובה,
דארף מען היטען, ער זאל ניט בעגעהן די גרעסטע גנבה!...

די צייטונג און דאָס בוך

די צייטונג האָט געלאכט פון בוך:
„ברודערקע! דו געהסט שוין גאָר ארויס פון מאָדע,
ביכער לעזען, איז א שווערע יעצט הכבדה,
און אויסער ווי אין ביבליאָטהעקען, זעהט מען ניט דיין דוך,
האָסט פערלארען ביי דער מענשהייט דיין בעדייטונג,
דו ביזט פאַלשטענדיג בעזיעגט געוואָרען פון דער צייטונג!"

„ס'הויבט זיך גאָר ניט אָן, ביזט ניט מיין קאָנקורענט."
ערווידערט האָט איהר, גוטמוטהיג, דער ספר.
„ס'איז וואהר, דו האָסט אויף זיך מעהר קויפער,
מיינע לעזער זענען אָבער מעהר אינטעליגענט,
זיי האַלטען מיך בכבוד, לופטערען מיך, פוצען,
די צייטונג אָבער, ווערט בענוצט פאר כל השמוצען..."

בעסער האָבען בלויז געצעהלטע גוטע פריינד, נור טרייע,
איידער מאסען כלמרשט גוט־בעקאנטע, טעגליך נייע.

דאס קוועקזילבער

דאס קוועקזילבער פון טהערמאמעטער האט בעקלאגט זיך:
„אך, גאט! ווארום בין איך אזוי געשטראפט?
איך בייט מיך מיט'ן וועטער אזוי אפט;
אט ווי די בייזע צייט צו מיר פערטראגט זיך.
ווארום בין איך ניט זעלבסטשטענדיג און פעסט?
איך שטייג און פאל לויט הייסע טעג און פרעסט."

„עס איז להלוסין גאר ניט קיין חסרון."
געענטפערט האט דעם קלוגער. גאט.
„ס'איז אדרבה א מעלה וואס ניט יעדער איינער האט.
ווערסט קיינמאל ניט צושמאלצען. קיינמאל ניט פערפרארען.
אן אנדערער. פערשפארט אהן לופט. אזוי ווי דו,
וואלט לאנג שוין טויט געווען. געלעגען אין זיין רוה."

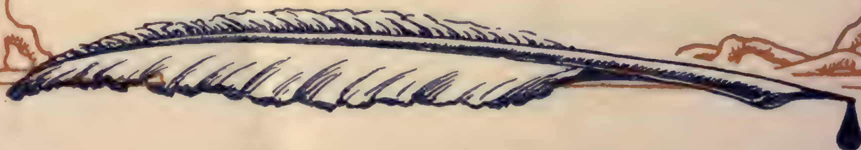
מאנכע פיהרען אויס א גוטען לעבען און א שעהנעם.
ווייל זיי ווייסען ווי זיך צוצופאסען דא. צו יעדען איינעם.

די נערעכטינקייט און די קראפט.

די גערעכטיגקייט געזאָגט האָט צו דער קראַפט: „ס'א פאַקט,
מירביידע, ווען צוזאמען, זענען גאָר א גוטע זאך,
בעזונדער אָבער, שטעהסטו נידריגער פון מיר, א סך;
דו בעגעהסט, ניט־זעלטען, א פערברעכערישען אַקט;
גערעכטיגקייט אָהן קראַפט, נאָך אלץ גערעכטיגקייט פערטרעט,
די קראַפט ווען אָהן גערעכטיגקייט, איז איינפאכע ברוטאַליטעט"

„איך לאָך פון דיר און געה ניט נאָך, נאָך דיינע טריט."
האָט ערווידערט איהר די קראַפט.
„אלץ וואָס איך פערמאָג, האָב איך מיר אייגענהענטיג דאָ געשאַפט
און ס'אַארט מיך ווייניג, אויב עס שמעקט דיר, אָדער ניט;
אפילו דו אליין, דארפסט אויך, צו יעדער צייט, מיין שוץ;
גערעכטיגקייט אָהן קראפט, בעוואַרפען ווערט מיט שמוץ".

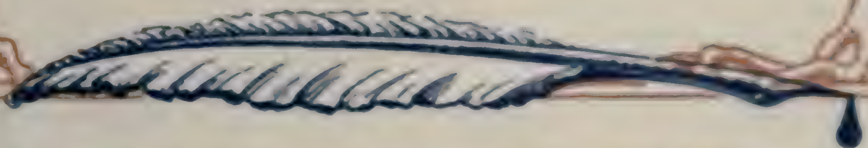
די גערעכטיגקייט מוז, ליידער, אויסשטעהן צרות, בלוטען,
ווען זי האָט ניט ביי איהר זייט, די קראַפט, אלס איהר מחותן.

בעשערט

א ביען ארייננעקוקט האָט אין א גרינדהויז. דורך׳ן גלאָז
אין דאָרט בעמערקט א פרישע בלום פון גאָרטען.
א זיסינקע, פון יענע וואונדערבארע סאָרטען.
יאָט שמעקען אזוי אנגענעהם דער ביען אין נאָז.
אין וועלענדיג א זויג טהון פון דער בלום אביסעל זאַפט.
אהין א יאָג געטהאָן זיך. האָט זי מיט איהר גאנצער קראַפט.

די שייבען אבער. האָבען אבגעהאלטען איהר געיעג
זיי האָבען זיך ארויסגעצייגט. אלס הארטע ווענט ;
זיי דורכצוברעכען. האָט די שוואכע ביען. נאַטירליך, ניט געקענט
אין ניט פערשטאנען האָט זי. וואס עס שטעהט איהר דאָ אין וועג.
דיעזען וואונדער האָט די ביען נאָכהער ערקלעהרט.
אז די בלום איז איהר מסתמא ניט געווען בעשערט.

פיעלע מענשען ווייסען ניט וואָס שטערט זיי דאָ אין לעבען.
אין איין יעדען דורכפאל מוזען זיי דעם ביענען־תירוץ געבען.

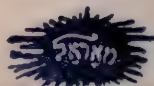

דער פּאַספּאָרט און דאָס געוויסען

דער אימיגראַנטען־פּאַספּאָרט האָט זיך שטאַרק צולאַכט:
"כאַ! כאַ! איך ווער פון נחת ברייטער, לענגער, דיקער.
דער מענש איז יעצט דער טפל, איך נור בין דער עיקר.
אָהן מיר, ווערט קיינער ניט גענומען דאָ אין אַכט!
אין מיר ליגט יעדערענס געשטאַלט ווי אין אַ שפּיגעל,
דער מענש איז גאָר קיין מענש ניט אָהן מיין זיעגעל."

„מענסט דעם מענשען אויסלאַכען און שטעכווערטלאַך איהם שיטען."
געענטפערט האָט איהם דאָס געוויסען,
„דיין זיעג איז אָבער פאַלש, זיי וויסען!
ביזט אַ פינסטערע ערפינדונג, פון און פאַר באַנדיטען,
סיי דער וואָס גיט, סיי דער וואָס דאַרף דיין נאַרישע דיפּלאָמע,
איז גאָר קיין מענש ניט, נור אַ בריאה מיט אַ שמוציגער נשמה."

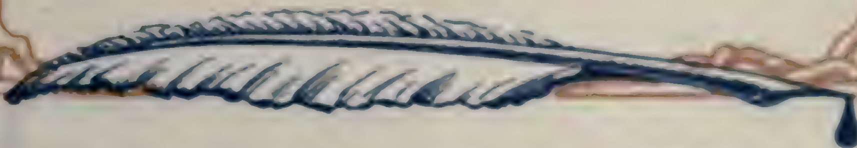
נור די יעניגע, וואָס וואָלטען זאָנסט בעלאַנגען צו דער קלאַס פערדאַמטע,
זענען פּאַספּאָרט־אָנהענגער, רעגיערער און בעאַמטע.

די קוילען און די קאנאנע

די קוילען האבען זיך געקריגט מיט דער קאנאנע.
„שטייטש! געשריגען האבען זיי מיט וואוסט,
„דו הייסט אונז צו פערגיסען אונשולדיגע בלוט.
דערצו נאך שטעלסטו אונז אליין אין א סכנה.
יעדען מאל ווען דו פאנגסט אן מיט אונז צו שיסען,
ווערען מיר אין פיצע־פיצעלאך צוריסען.”

„בא! כא! איהר האט א חוצפה נאך צו פראטעסטירען.”
האט געדונערט די קאנאנע מיט א טייפלישען געלעכטער.
„דער פראטעסט געווען וואלט דאן נור א גערעכטער,
ווען איהר לאזט איהם הערען בשעת מען נעהמט אייך פאבריצירען,
ווארום ערלויבט איהר. זיך אלס קוילען, לאזען מאכען?
פון אייך. וואלט איך דאך גאר ניט האבען דא מיט וואס צו קראכען.”

די רעגירונג איז ניט שולדיג אין די שלאכט־פעלד רעזולטאטען,
שולדיג זענען זעלבסט די מענשען, ווייל זיי גיבען איהר סאלדאטען.

די פערשיעדענע פרוכט

די פרוכט פון גאר דער וועלט, געטענה'עט האט צום הימעל :
,,ווארום זאל יעדעס פרוכט בעפאלען ווערען פון א שונא,
פון ווערים, גרויסע אדער קליינע,
פון ווערען ווייך, פון פוילקייט און פון שימעל,
וועהרענד בלויז די פרוכט פון שרייבער און פערפאסער,
פטור איז פון אלעם, ס'ליידעט נור פון פייער אדער וואסער ?"

אויף דעם געענטפערט האט מען זיי פון אויבען :
,,די פרוכט פון פעדער ליידעט אויך פון ווערים,
באצילינען וועלכע קריכען איהר אין די געדערים ;
מיקראבען, וועלכע גאר איהר זאפט און טעם בערויבען
אמאל איז זי זאגאר פערפוילט אין מאנכע פלעצער,
די פרוכט פון שרייבען, האט אויף זיך די גרייזען פון דעם זעצער."

דעם זעצער אארט נים וואס ער זעצט, אבי ער קריגט די מעות,
אין מאנכע ספרים איז דערפאר דער גאנצער זאץ — איין גרויסער טעות..

מאראל

די פאָנטען־פען און דער בליישטיפט

די פאָנטען־פען האָט מיט דעם בליישטיפט זיך געריצט.
„דו וועהסט! דיין יחוס איז יעצט שטאַרק געזונקען,
אַז מיך בעדאַרף מען אייך ניט מעהר אין טינטער טונקען,
אַ קוואַל מיט טינט, פון מיר בעשטענדיג פלייצט.
די מוז מיט מיר צוטהיילען זיך דיין קרוין,
איך שרייב יעצט, פונקט ווי דו, פון זיך אליין."

אויף דעם ערווידערט האָט דער בליישטיפט: „ס'הויבט זיך גאָר ניט אָן!
קיין כבוד האָסטו נאָך דערוויילע ניט פערדיענט,
די שרייבסט נאָך, שוועסטערקע, מיט פרעמדע טינט,
אין דייען פרעמדען מאַטריאַל. איז איינס! קענסט גאָרנישט טהון,
וועהסטו. איך! שרייב וואָכען און מאָנאַטען אָפּ,
בלויז שאַרפענדיג און שפּיצענדיג מיין קאָפּ".

די קרוין פון כבוד, דעם אָריגינעלען קינסטלער בלויז געהערט,
ניט נאָכגעמאַכטע, פרעמדע, האָט אַ קליינעם ווערטה.

דער טעלעפאָן

אן אָבגעניצטער טעלעפאָן, איז צווישען שברי כלים,
געלעגען ערגעץ אויף א בערגעל מיסט, עק שטאָדט,
און ליגענדיג, געטענה'ט דאָרט צו גאָט:
„ווי לאנג ערשט האָב איך, גאָטוניו! בעלאנגט דאָ צו די גדולים?
ווי לאנג ערשט, זינט עס האָט מיט מיר געקלונגען?
יעצט וואלגערען זיך אָהן א היים, בין איך געצוואונגען!"

אן אלטער שטיקעל עדיטאָריעל, האָט עס גלייך דערהערט
און ווי זיין שטייגער, ניט געפרעגטערהייד ערקלעהרט:
„איך ווייס די אורזאכע פון דיינע גרויסע ליידען,
פלעגסט תמיד, נור פון פרעמדע אינטערעסען ריידען.
ווען דו וואָלסט בלויז מיט זיך אליין געוועזן פערנומען,
וואָלסט דו צו דיזען צושטאנד קיינמאָל ניט געקומען."

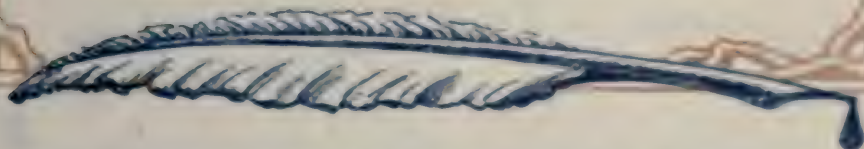
די יעניגע וואָס לעבען נור פאר פרעמדע אינטערעסען,
פערבלייבען ענדליך זעלבסט פערלאָזען און פערגעסען.

די נאכט לאמטערן און די לבנה

א נאכט־לאמטערן, האט פילאזאפירט מיט זיך אליין:
„היות ווי די לבנה, שיינט פון מיר ניט בעסער,
איז א סמן, אז זי איז פון מיר, מסתמא, אויך ניט גרעסער;
זי איז איינפאך, גראדע ווי איהר זעהט זי — זעהר קליין.
ווען איך, לאמטערן, וואלט זיך דארט אין דער הויך געשטעלט,
וואלט יעדער איינער מיך געזעהען, פונקט ווי זי, אין גאר דער וועלט!"

דאס געהערט אין דער לבנה, האט געשמייכעלט: „אה, לאמטערן!
איך בין גרויס ווי גאר די וועלט. און דו ביזט נור א פונק,
צוגעפעסטיגט צו א סלופ, פערמאגסט ניט קיין שוואונג,
קאנסט ניט וואנדערן ווי איך דא, און די הויכע ספערען
און ווען אפילו יא, ווען דאס זאל שוין געשעהען,
צוליעב דיין קליינקייט, וואלט מען דיך אין גאנצען ניט געזעהען".

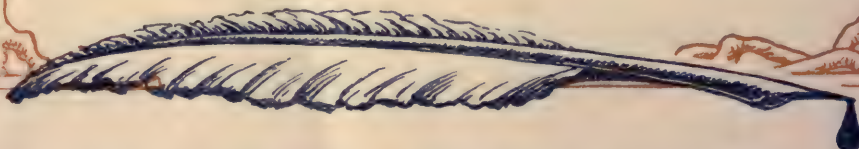
דאס העכער איינער שטעהט, וואס העכער ער מוז שוועבען,
אלץ גרעסער מוז ער זיין, מען זאל איהם מערקען דא אין לעבען.

די יוגענד און די עלטער

די יוגענד האָט געטאַנצט, געשטיפט, פערגניגען זיך פערשאַפט,
„די גאַנצע וועלט איז מיינע!" האָט זי פראָקלאַמירט,
מיין צוקונפט פרעכטיג איז, מיין וועג מיט בלומען־קרענץ בעציערט,
ד'בין שטאַרק און מעכטיג, אונערשעפליך איז מיין קראַפט,
וואָס טויג מיר דענקען, טראַכטען, זאָרגען,
איך האָב דעם היינט און איך וועל האָבען אויך דעם מאָרגען!"

„מיין קינד! זייַ שפּאַרעוודיגער", האָט געוואָרענט זי די עלטער.
„בענוץ ניט גאָר דייַן פולווער אין דעם ערשטען שאָס,
צוטהייל דייַן קראַפט אויף זיעבציג יאָהר, אין גלייכער מאָס,
דאַן קענסטו קיינמאָל זיך ניט פיהלען שוואַכער, אונגליקליכער, קעלטער.
קוים שפּאַרסטו ניט דייַן קראַפט, לעבסט זאָרגלאָז, אונערשראָקען,
צושווימט דייַן ביסעל גליק, ווערסט יונגערהייד א זקן."

די אלטקייט פּרעדיגט אונז דאָס גרעסטע גליק, די טוגענד,
לייַדער אָבער ווערט עס ניט פערשטאַנען פון דער יוגענד.

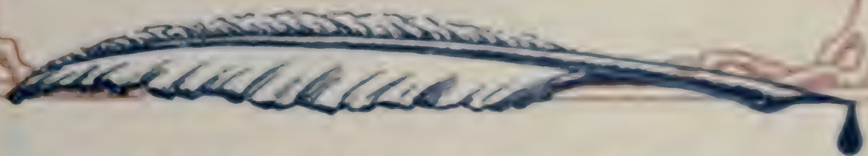
די ברית חדשה און דער תנ"ך

די ברית חדשה האָט געריידט זיך מיט דעם אַלטינקען תנ"ך:

„נו, סוף כל סוף, וואָס העלפט דיר דיין פּאַריבעל?
אויף איביג וועלען מיר פעראייניגט אין דער ביבעל.
מיר ביידע וועלען יעצט איין גרויסע זאַך;
איין היילינקיים פערקניפּט אונז יעצט צוזאַמען.
און אַלע רעכקען אז פון גאָט, מיר ביידע, שטאַמען."

אויף דעם געגענשפּערט האָט איהם דער תנ"ך באַלד:

„נו יא. דיין יחוס איז יעצט הויך געשטיגען,
ווייל איטער וועהם מען דיך מיט מיר צוזאַמען ליגען.
נור דאָס האָט בלויז דער ביכבינדער פעראייניגט אונז מיט געוואַלד,
יעהן נים זיין קלעפּעדיגער פּאַפּ, זיין פּרעס און האַנד,
דאַן קלעפּטען זיך צו מיר, ווי אַרבעס צו דער וואַנד."

גייסטיגע קאָנטראַסטען קענען זיין פעראייניגט בלויז לפנים.
אינערליך פערבלייבען זיי זיך פונקט די זעלבע שונאים.

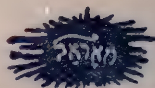

די אָבגעשמיסענע הושענא

אן אָבגעשמיסענע הושענא אויף'ן מיסט
האָט זעהר שטארק גערימהמט איהר יחוס,
דערצעהלענדיג, אז מיט'ן לולב איז זי ערשט געווען בסמיכות
און יעדערען האָט זי דעריבער קאלט בעגריסט,
ווי איינער זאָגט: „ר' קרוב, כאַפּט זיך ניט, פּאַוואָליע!
פערגעסט ניט, אז איך האָב געשפּיעלט א גרויסע ראָליע!"

אַ ריטעל פון א בעזים האָט איהר גלייך געשטעלט א פראגע:
„ווי באלד דו האָסט זיך שוין ארויפגעארבייט אויף א גומער צייט,
געזעסען צווישען הויך געבילדעטע און פיינע לייט,
טאָ ווי־זשע קומסטו דאָס אצונד צו דיעזער לאגע?
מסתמא האָט מען אויסגעפונען אז דו פּאַסט ניט פאר דיין זיץ,
דער לולב איז געבליבען לולב, וועהרענד דו בעקומען האָסט די שמיץ".

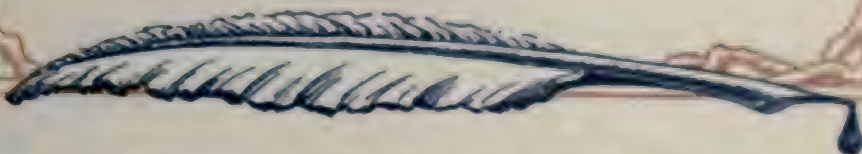
קוים זענט איהר ארויסגעוואָרפען און געשמיסען,
וויל די וועלט פון אייער אלטען יחוס מעהר ניט וויסען.

דער אקער־אייזען און די שווערד

דערזעהענדיג די שווערד ביי'ם זייט פון גענעראל.
ווי זי גלענצט מיט גאוה אין א שעהן־פערפוצטער שייד,
איז דער אקער־אייזען באלד ארויס מיט שארפע רייד:
„איך פראטעסטיר! מיר ביידע זענען דאך געשמידט פון איין מעטאל.
פע װארום ביזטו א בכבוד'ע און גענעראלסקע שווערד.
וועהרענד איך ביי'ם פויער. אקער מיט'ן גאנץ די ערד!“

„פאר ברויט, בעקומסט מען אימער ביי די מענשען שטיינער.“
געענטפערט האט די שווערד. „געגאסענע אייזען!
ווער ווייסט דיר פון די מענשען נוטצען, ווי צו שפייזען?
נעהם שנייד זיי פונקט ווי איך. דערלאנג זיי נור איבער די ביינער,
זעטיג זיך מיט זייער פלייש און בלוט. און זוך נור צו רעגירען.
דאן װעסטו לעבען רייך. דער עולם וועט דיך רעספעקטירען“

דער מענשען־פריינד ליגט אימער טיעף אין דער אדמה,
עס לעבט נור יענער גליקלאך, ווער עס פיהרט מיט אונז מלחמה.

די צוויי טשייניקעס

דער גרויסער טשייניק וואסער האט געקאכט זיך און געזאדען,
שיפענדיג און בלאזענדיג זיין הייסע פארע;
זידלענדיג דעם קליינעם טשייניק טהע מיט יענעמס ביסעל וואארע.
„איך שעהם מיך גאר מיט דיר צו שטעהן דא אויף דעם זעלבען באדען!
ביזט קליין און אונבעדייטענד, אנגעפילט מיט רויטליך־געלער חזיריי,
ס'איז אסור צער, אין מויל צו נעהמען דיך, כדאי.”

„מיין רויטליך־געלער שטאף, האלט אויף דיין עקזיסטענץ!”
ערווידערט האט דער קליינער טשייניק טהע.
„ווייל ווער וואלט דען געזופט דיין הייסע וואסער גלאט אזוי?
עס האט דאך גאר קיין ברעקעל טעם אהן מיין עסענץ!
ס'איז אמת, דו ביזט גרעסער פיעל פון מיר,
פון מיין עסענץ בעקומסטו אבער דיין געשמאק און דעם קאליר.”

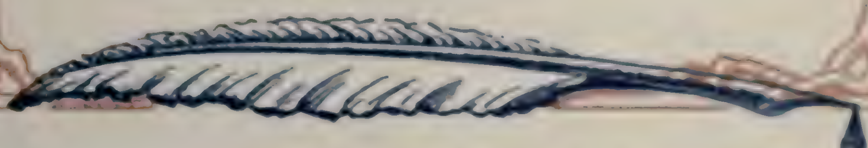
די קליינע צאהל געלעהרטע און חכמים, שרייבען פאר,
די פארב, דעם אויסקוק און דעם ווערטה פון יעדען דור.

דער צילינדער הוט און די יארמולקע

דער גלאנציגער צילינדער־הוט געטריבען האט קאטאוועס,
און איינגעלאכט די יארמולקע, די קליינע:
„דו ארימע, בטלנ'יש היטעלע, געמיינע!
די שמעקסט מיר אונטער מיט דעם טויטס, דעם מלאך המות,
עס טראגען דיך נור תהלים־זאגער און בית עולם קאנדיראטען,
אט איך געטראגען ווער, פון לעבע־יונגען און אריסטאקראטען!"

איף דעם, די יארמולקע געענטפערט האט איהם מיט טאלאנט:
„גרויסער פריץ מיינער! ך'האב פאר דיר רעספעקט און עהרע,
דו בעציערסט די רייכסטע בעלער, די סאלאנען, טהעאטערע,
ביזט זעהר עלעגאנט, דער שטאלץ פון יעדען פראנט.
אבער נים פערגעס זיך, די ביזט פוסט פון אויבען ביז אראפ,
ווערענד איך בין אינגעפילט דורכאויס מיט קאפ!"...

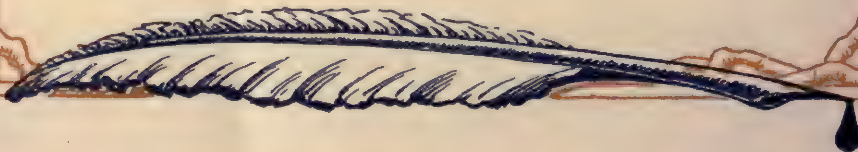
עלעגאנץ איז נים קיין סמן אויף פערשטאנד,
דיזע ביידע מעלות געהען זעלטען האנד אין האנד.

די שווארצע און די ווייסע האָהר

די שווארצע האָהר דערזעהען האָבען צווישען זיך א ווייסע,
„ביזט ניט אונזערע!“ געשריהען האָבען זיי מיט צאָרן,
„מיר, דאָ אלע, זיינען דאָך גאָר שווארץ געבאָרען!
מיט דיר האָט דאָ געמוזט פּאַסירען ניט קיין שעהנע מעשה.
גאָר פלוצלונג זיך אזוי צו ענדערען! ווייזט אויס דו ביזט ניט קלאָהר,
— דו מאַכסט צו שאַנדע אונזער גאַנצע קאָפּ מיט האָהר“.

„איהר אונוויסענדע!“ האָט די ווייסע האָהר צולאַכט זיך.
„דאָס וואָס האָט אצונד פּאַסירט מיט מיר,
וועט מיט אייך, מיט אלעמען, פּאַסירען הייער,
מיט מיר, האָט עס אביסעל פריהער נור, געמאַכט זיך,
ניט וואונדערט זיך, ניט ערגערט זיך, עס איז קיין נייעס,
ס'מעג גוט זיין, אָדער שלעכט, איהר'ט אלע ווערען ווייס!“

די וועלט האָט פיעלע מאָל פערדאַמט געווייסע לייט,
פאר פערדיגען א ווארהייטס־אידעאל אביסעל פאר דער צייט.

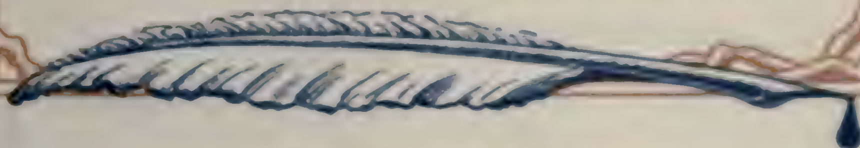

דער טרעמפּ און די קראוואט

דער טרעמפּ *) געלאכט האט פון דער מענערשער קראוואט:
„די פּוינקטיכסט, די שניפּסעל גילט, לאנגער עק!
די ברענגסט קיין ברעקעל נוץ, די דינסט קיין צוועק,
דו הענגסט נור ווי א פינפטער ראד צום וואגען אקוראט.
אמת קלוגע, פארטגעשריטענע פרויאנען,
זיל'ן אזעלכע פוסטע צערעמאניעס, מעהר נים קאנען.״

דער אנגעטרייפּטער האט אויף דעם ערווידערט: „ביטע!
מיין נאמען דארף מיט עהרע זיין בעדעקט,
דערפאר שוין, ווייל מען האלט מיך אלס א צייכען פון רעספּעקט.
איך ארביים פאר א מנהג, האלט נור אן א זיטע,
און א סמן אז איך דין אן אידעאל, א זעהר הויכען,
איז די „דיימאנד־פין״ וואס איך בעקום אלס עהרען־צייכען.״

*) א היימלאזער, בראדיאגע.

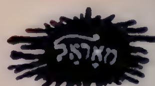
דער טרעמפּ מעג לאגיש און גערעכט ארגומענטירען,
די מענשהייט וויל זיך אבער מעשה־טרעמפּ נים פיהרען.

די אינזעקטען

בעשאַפענדיג אינזעקטען, האָט זיי גאָט געהייסען געהן
אָון אויסקלייבען אַן ארבייט ; זיך געפינען וואָס צו טהון.
זאָפאָרט האָט יעדער איינער אויסגעזוכט פאַר זיך אַ פּראָפעסיאָן,
פון וועלכער ער זאָל ציהען נוצען, נור פאַר זיך אליין.
בלויז די בייזע, בייסענדיגע ביענען,
האָבען אויסגעדריקט אַ וואונש, דער וועלט מיט עפּעס וואס צו דיענען.

פון הימעל איז אַ הונערענדע שטימע דאָן געקומען :
„די אינזעקטען וועלכע זוכען אייג'נע נוץ,
זאָלען וואַלגערען זיך אויף'ן מיסט און עסען שמוץ,
די ביענען אָבער, לעבען זאָלען אויף דער זאַפט פון בלומען
און טראָגען זאָלען זיי אויף זיך אַ גרויסארטיגע פליכט,
בעזאָרגען גאָר די וועלט מיט זיסקייט און מיט ליכט!"...

צווישען מענשען, קענט איהר פונקט דאָס זעלבע יעצט געפינען,
אי פערשאָלטענע אינזעקטען, אי געבענשטע ביענען.

דער וואגען און דער בייסיקעל

„בא! בא! עס פלאצען מיר די רעדער פאר געלעכטער!"
האט דער וואגען זיך געקאסטעט איף'ן קול.
ווען ער האט דעם בייסיקעל ערבליקט צום ערשטען מאהל.
„הפנים דיך געמאכט האט א בעל מלאכה נאר א רעכטער!
ווי קען זיך נאר איף דיר געפינען ווען א בעלן.
מען פיהרט דיך געבאך פאר די הענטלאך, וואלסט א ליין נים פאלען?"

„געבאך מאקי!" האט דער בייסיקעל איהם נאכגעקרימט מיט שפאט.
„הייבט עס די ביזט נאך דער חכם. ווייל דו קריכסט איף אלע פיער.
איך איף צווי. פאהר שנעלער אבער נאך פון דיר!
און איך לאז מיך איך נים פיהרען פון א פערד אין מיטען גאס...
דארפסט פון מיר נים לאכען. דארפסט מיך איך נים שטארק בעקלאגען.
ווען צוערשט. צו קענסטו מיך נאר. ברודערקע. דעריאגען!"

קריטיקירט נים קיינע נייעסען דא. איף גאטעס ערד.
ווייל דאס אלטע ווערט גאנץ אפט געפיהרט פון פערד!

ל״ג בעומר און חצי אלול

ל״ג בעומר האָט זיך איינמאָל שטארק בעריהמט,
אז ער איז פון די גרעסטע מיוחסים,
נאָך גרעסער פון יום־טובים און שבתים,
והראיה אויף ל״ג בעומר ווערען יעדען יאָהר בעשטימט
פיעל מעהר חופות, ווי אויף אירגענד וועלכען טאָג,
טראָץ דעם פאקט, וואָס ער בעלאנגט צו ספירה, צו די טעג פון קלאָג.

אויף דעם געענטפערט האָט דער חצי אלול דורכ'ן שופר,
„תקיעה, שברים, תרועה! עס איז נאָך א גרויסע שאלה,
אויב צו הייראטהען אין פריהלינג איז א מעלה,
צו צעהלען ספירה ביז דער חופה, איז גאָר מעשה לויפער . .
הייראטהען איז גוט אין אלול, אין די טעג פון מורא,
אָבער זיכער נים ווען אלעס איז נאָך גרין, פאר מתן תורה״

דאָס הייראטהען איז ריזיקאליש סיי ל״ג בעומר, סיי צו תקיעות,
נור גרינערהייט און כאפענדיג, ז'עס איינפאך מיאוס . . .

דער שנעע און דאס אייז

דער ווייסער שנעע צוגאנגען איז, פערוואנדעלט זיך אין בלאטע.
דאס אייז פון קעלער האט איהם ביטער קריטיקירט:
„אך וועה! צו וועלכען תכלית דו האסט זיך הערפיהרט!
ווען איך בין דו, וואלט איך געשטארבען פאר גרויזאטע,
ווי שעהמסטו זיך ניט טיעף אזוי צו זינקען?
חזירים דארפען דאך זיך טאיבען, דיין וואסער טרינקען."

„ד'בין אין קלאהרקייט און אין ווייסקייט אין דיר געראטען"
האט אויף דעם געענטפערט איהם דער שנעע.
„אבער דו ליגסט טיעף אין קעלער אונטער שטרוי,
ווערהיטע' איך, און נאס פון יעדען איינעם, ווער געטראטען.
מיר ביידע בלייבען ריין, ווען אונטער זיעבען שלעסער,
קיים ליגען מיר אין נאס, ביזטו פון מיר ניט בעסער!"

בעטראכט ניט די פערדארבענע, מיט האס,
אפטמאהלען שולדיג איז די גאס...

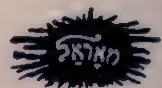

דער ווייַן און די חרוסת

„זאָג מיר נור, אין וואָס בעשטעהט דיין קראַפט?"
געפרעגט ביי'ם וויין, האָט די חרוסת,
„מען טרינקט פון דיר ביי'ם סדר, גאַנצע ארבע כוסות,
אָט האָב איך דאָך אויך, א זעהר געשמאַקע זאַפט,
איך האָב אין זיך אי ניס, אי וויין, אי עפּעל
און קוים וואָס מען פערזוכט פון מיר א מאָהן, א שפּילקע קעפּעל!"

אויף דעם, דער וויין געענטפערט האָט איהר, שכור'לאך, נור קלוג:
„גראַדע ווייל דו האָסט, אי עפּעלאך, אי וויין, אי ניסלאך,
טויגסטו ניט! האָסט אָנגעכאַפּט פון אלץ צו ביסלאך
און האָסט פון קיין זאַך ניט גענוג.
אָט איך האָב אָנהענגער אָהן צאָהל,
דערפאַר, וואָס איך האָב בלויז איין זאַך — מיין אלקאָהאָל!"

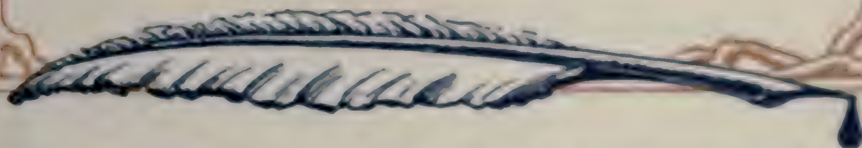
די וועלט בעעהרט פיעל מעהר דעם ספּעציאַליסט, דעם פאַך־מאַן,
ווי יענעם, וועלכער ווייס פון אלץ צו ביסעלאך, דעם סך־מאַן.

די בעלי תשובה

„ראנקען נאָט!” געזאָגט האָט די תרפה טיט פערגלאצטע אויגען.
„דער מענש איז גאָר נאָך ניט אזוי געפעהרליך שלעכט.
מען קען איהם געבען צו פערשטעהן וואָס אינרעכט איז. וואָס רעכט;
קיט ערקלעהרט מען איהם זיין טעות. ניט ער צו און לאָזט זיך בויגען.
אָט האָב איך אליין. שוין טויזענדער געדעסעט פון א צרה.
קריגענדיג תרפה, האָט ניט איינער שוין בעזיעגט זיין יצר הרע.”

„כאַ! כאַ!” צולאַכט האָט זיך א מיאוס'ע עבירה.
„פון דיין בעריהמטריי כאַפט און חלשות.
די גבורות דיינע האָבען ניט קיין שום ממשות;
בלויז די אלטע אָדער קראַנקע נעהמען אן דיין תורה.
כל זמן דער מענש איז אָבער שטאַרק און יונג.
הילמאיערוועט ער רעכטט און לינקס און שטעלט דיר אויס א צונג.”

פרעגט ניט דעם בעל תשובה'ניק. ווארום ער איז ניט מעהר פערשיים.
פרעגט איהם בעסער שטילערהייד. איוף וואָס ער ליידט?

דער פאַרהאַנג און דער האַנדטוך

דער פאַרהאַנג מיט'ן האַנדטוך זאַלבאַנאַנד,
האָבען זיך געטראָפען אין'ם וואַש־טאָפּ, אויף דער קיך
און דער ערשטער האָט דעם צווייטען אָבגעשטופּט פון זיך.
„וועק! דו שמוציגער שטיק האַנדטוך, שמאַך און שאַנד!
וואָרום בין איך ניט איינגעשמוצט אַזוי פאַסקודנע?
עס כאַפּט אַן עקעל קוקענדיג אויף דיר, עס ווערט מיר נודנע!"

אויף דעם ערווידערט האָט דער האַנדטוך, איהם: „מיין הערר!
לויט דיין אויסקוק, ווי דו ביזט אַ ביסעל נור פערשטויבט,
צייגט עס, אַז דו האָסט גאָר ניט געאַרבייט איבערהויפּט,
האָסט אַנדערע געלאָזען טהון וואָס שמוציג איז און שווער,
און דערפאַר, ווייל דו האָסט זיך אַרויסגעדרעהט פון ברענגען נוצען.
מוזט דו זיך צוגלייך מיט מיר, אין דיעזער בלאָטע שמוצען."

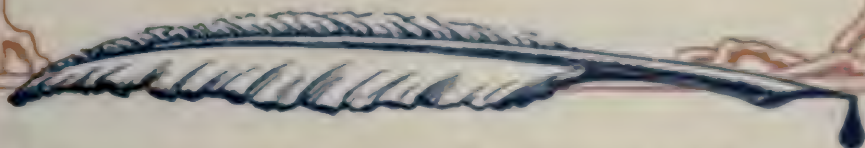
פון דער פּעסט וואָס ווערט ענטוויקעלט אין די אָרימע קוואַרטאַלען,
מוזען ענדליך אויך די רייכע לעדיג־געהער פאַלען.

די פאהן און דער טלית

„געטראכט נור מיינע פיעלע שעהנע פארבען.“
האט די פאהן געזאגט צום טלית.
„איך בין אין דער וועלט. דאס טהייערסטע פון אלעס;
מיליאָנען מענשען וועלען גרייט פאר מיר צו שטארבען.
הא. מיין פריינד! שפיעלסט. אפשר צער, אזא מין ראליע.
ך׳זעה שוין נאך דיין שווארץ און ווייס. דיין טרויעריגע ראליע.“

אויף דעם ערווידערט האט דער טלית. געמיטליך־פרום:
„איהר. די פאהנען, זענט דער מענשהייטס ערגסטע שונאים,
אייערע שטאנגען אין פיעל־פארבינקייט. בעצויבערען נאראנים
די וועלט וועט אבער אייביג דאך ניט בלייבען אזוי דום.
די פאהן, די מענשען־מערדערין, וועט ענדליך זיין פערדאמט,
דער פרייער טלית אבער, וועט פערבלייבען אייביג אין זיין אמט.“

אין דער ציקונפט וועט די מענשהייט זיך ארומזעהן, דערמאהנען,
אז דער טלית איז פיעל אנשטענדיגער פון די פאהנען.

דער טשייניק און דער טאָפּ

דער טשייניק האָט פון זיך געבלאָזען, גאָר ווי עפּעס רעכטס.
„אלע טעפּלאַך האָבען א געריך". האָט ער געזאָגט.
„יעדערער מיט וואָס זיין מאכל איז פערבראָקט,
און וואו א טעפּעל, מוז עס שמעקען מיט געקעכטס,
בלויז מיר טשייניקעס, פערמאָגען אזא כח,
אז פון אונז ניט שמעקען זאָל דער קלענסטער ריח".

אן אלטער טאָפּ, דערלאנגט האָט איהם א הייסען שפּריץ.
„זעה נור ווי דאס האָט זיין נאָז פערריסען!
קענסט נור, ברודערקע, מיט לייכטע פּאַרע שיסען...
דיין גאנצע ארבייט דאָ, איז איינפאך נור א וויץ,
דו שמעקסט ניט, ווייל דו קאָכסט נור ריינע וואסער סתם,
דיין מאכל האָט קיין ריח, אָבער ס'האָט ניט אויך קיין טעם."

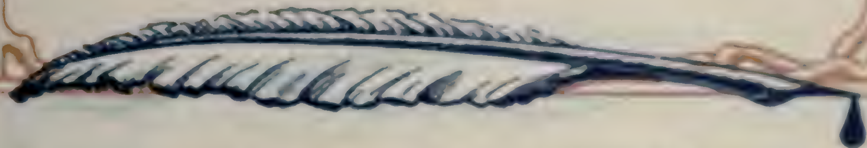
די קליינע, אונבעדייטענדע פּערזאָנען, האָבען קיין חסרונות,
זיי צייכנען זיך מיט גאָרנישט אוים אוןליידען קיין בזיונות

די סאוועּ דער קאנאריק און דער ראב

די סאווע האט אין א ביי־נאכט, געוויינט, געקלאגט;
„אה! די וועלט. האט זי גע׳סענת׳עט. פינסטער איז און שלעכט.”
דער קאנאריק אבער האט איהר ניט געגעבען רעכט
און פרעהליך אונטערזינגענדיג, האט ער געזאגט:
„די וועלט איז פול מיט פראכט און גלאנץ. מיט נאטעס גאבען,
איהר צווכער־ליכט און גליק, איז גרויסארטיג, ערהאבען!”

און אלטער ראב האט איבערגעהערט די טענות פון זיי ביידען
און באלד ערקלערט, אז ביידע האבען רעכט.
די סאווע שלאפט ביי טאג און קוקט נאר אן די נעכט,
דעריבער איז זי מעלאנכאליש־פעסימיסטיש אין איהר ריידען.
דער קאנאריק ווידער שלאפט ביי נאכט און לעבט ביי טאג,
איז ער מאקי אפטימיסטיש, ווייס ניט פון קיין קלאג.

די וועלט קען זיין ערהאבען, צויבערליך און אויך ניט טויגען,
עס ווענדט זיך נור ווי איינער קוקט אויף איהר, מיט וועלכע אויגען.

דער בלוטס טראַפּען

א פרישע טריפה איי, ארויסגעוואָרפען האָט מען אויף'ן מיסט.
דאָס איי האָט זיך בעליידיגט און גענומען שרייען „קאראאול!
די רבי'צען מוז איינפאך זיין משוגע, דול,
ארויסצואווארפען אַזאַ געלכעל גלאַט אומזיסט, אומנישט!
צוליעב א רויטער פינטעלע האָט דיעזע מכשפה,
ערקלעהרט א פרישע ריינע איי, אלס טריפה!"

א טאָוועל פון א שולחן ערוך, האָט איהר גלייך געענטפערט אויף'ן אָרט:
„דיין פרישקייט און דיין שעהנער געלכעל,
דיין ווייסעל אונטער דיין אריסטאָקראטיש־פיינער פעלכעל,
טויגען טאקי ווירקליך גאָרניט פאר דער רב'צינס טאָרט,
ווייל די תורה פסק'ענט עס בפירוש אָט אזוי:
„דער בלוטס־טראָפּען טריפה מאַכט די בעסטע איי". —

די גרעסטע זאַכען ווערען אָפט צוליעב א קליינינקייט מכולה,
צוליעב א קליינעם פלעק, פאַלט מאַנכער מענש ארונטער פון זיין גדולה.

דער ציביק און דער סיגאר

„יעצט קענט איהר שוין אלע קנאקערס, גרויסע לייט!"
געזאגט דער ציביק האט צו'ם סיגארעט און צו'ם סיגאר:
„אבי ניר גרייסער, קען עס אבקאבען דער גרעסטער נאר.
וואו קענט איהר געווען אמאל, און נאר דער אלטער צייט?
דעם טעם פון רייכערען, צווערשט, בעקאנט געמאכט האב איך,
און ריהמט איך איינער, זיינט עס איינענטליך, ער ריהמט נאר מיך".

דער סיגאר האט איהם געענטפערט, זיך פערציהענדיג גאנץ שטארק:
„צווישען אונז גערעדט, איז יעדער מענש איך אונז ערבימערט,
רויכערען איז שעדליך, עס צושטערט די נערווען און ערשיטערט,
די הויט אלוי נור אריינגעבראכט אביסעל גיפט אין מארק,
און קיים ביזטי געווען דער ערשטער, מענשען צו פערסמ'ען,
בעדארף מען איבערהויפט דיך נאר נים ריהמען, נור פערדאמען."

ס'איז קיין עהרע נים צו זיין דער ערשטער, עטוואס צו ענטדעקען
ווען די נייעענטדעקטע זאך איז נים פאר ניצליכע און גוטע צוועקען.

דער שוואַרצער פּראַק און דער קיטעל

דער שווארצער פראק דערזעהען האָט דעם ווייסען קיטעל
און ארויסגעפּלאצט אין א געלעכטער.
„כאַ! כאַ! כאַ! ס'א מלבוש ניט קיין שלעכטער,
אין וואָס מען קומט עס אויסבעטען ביי גאָט א קוויטעל!
קיין וואונדער וואָס דער איד, א שלעכטען מזל האָט, א האַרטען,
געקליידט אזוי געמיין, ווי קען ער בעסערס גאר ערווארטען?"

דער קיטעל האָט אויף דעם געהאָט דאָס פאלגענדע צו זאגען:
„פאר גאָט בעדארף מען ניט קיין שעהנע קליידער, פּוץ,
מען דארף נור שטעהן פאר איהם אין ווייסען, ריין פון שמוץ,
הלואי נור וואָלטען אלע אידען מיך געטראָגען!
די צרה איז, וואס דיעזער ריינער ווייסער מאנטעל,
ווערט אָפט פערביטען אויף דער מאָדע פון א פוסטען פראַנטעל.."

דער איד זאָל היילִיג האלטען ז י י נ ס, און לויט דער מאָדע זיך ניט בייטען,
וואָלט ער פיליכט געהאט א גוטען קוויטעל, ווי ביי לייטען...

די מצה און דער מרור

ליגענדיג צוזאמען אויפ'ן טיש, ביים סדר,
איינגעלאכט דעם מרור, האט די מצה:
„ביסט א טהייער שטיקעל גרינס, א גרויסע צאצע,
קיינער אבער גלייבט דיך נישט צו עסן, ליידער!
האסטו שוין געזעהן, אימיצער זאל עסן, דיך אליין,
עס אזוי ווי מיך, אהן קיין שום זאך — בלויז חריין?"

דער מרור האט אויף דעם געענטפערט, שטארק פערביטערט:
„מצה עסט מען בלויז אכט טעג און דאס איז אייך, באין ברירה,
ווייל מען איז דערצו געצוואונגען פון דער תורה,
(דער איד פאר „ברות יאהרען" געבאך ציטערט).
איך בין אבער ווילקאמען, די זאך איז קלאהר,
דקוסט דאך, מען געברויכט מיך פרייוויליג דאס גאנצע יאהר...."

דאס פרייוויליגע, ס'מעג אפילו זיין נישט שטארק געלונגען,
שמעקט בעסער, ווי די בעסטע זאך וואס איז געצוואונגען.

דאָס שוועבעלע און דער אייזערנער צוואַק

דאָס שוועבעלע געזאָגט האָט צו דעם צוואַק: „דו טויגסט אויף קלאָגען!
דיין קאָפּ איז פּלאַטשיג, זעהר מיאוס און דערצו,
בעקומסט עס אָפּטע קלעפּ, עס לאָזט דיך ניט צורוה;
עס קריכט נור אויף די ווענט און קריגט דערפאר געשלאָגען.
אָט איך בעזיץ א קלוגע קעפּעלע, ס'איז שעהן און רונד,
עס ליגט זיך אימער רוהיג, זיין זאָל עס מיר טאקי נור געזונד!"

אויף דעם ערווידערט האָט דאָס צוועקעל, שפּיציג שאַרף:
„מיט מיין צוקלאַפּטען קאָפּ, בעדארף איך מיך גאָר ווענינ שעהמען,
„איך כאַפּ די קלעפּ, ווייל איך פּרוביר אלץ, וויכטיגעס צו אונטערנעהמען,
איך קען זיי אויך געדולדיג איבערטראָגען ווען מען דאַרף.
דו, ביזט אָבער נור א בריה ביז מען נעהמט דיך אין די הענט,
איין מאָהל דיך א רייב טהון, ווערסטו באלד פערברענט."

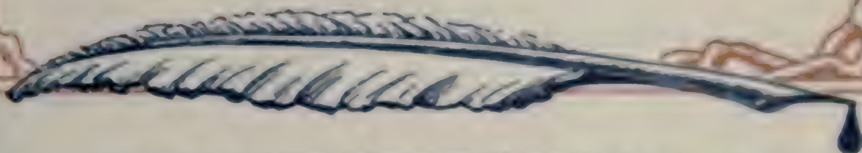
די מיאוסע צוקלאַפּטע קעפּ, די פּלאַטשיגע, די פלאַכע,
צוטהוען מעהרסטענס, מעהרער ארבייט ווי די שעהנינקע, די שוואַכע.

דער משל און דער נמשל

דער משל האט געזאגט צ'ם נמשל: „איך בין דיר,
בין גראדע ווי א פענסטער אין א צימער;
דיין ליכט בעקומסטו דורך'ן משל אימער.
ווייל דו אליין ביזט זעהר דונקעל ווען אהן מיר.
די נוץ פון'ם משל איז דעריבער גרויס אונענדליך.
דורך מיר נור, ווערט דער נמשל גוט פערשטענדליך."

דער נמשל האט געגעבען איהם אן ענטפער א פערדעקטען,
איך אביסעל משל'דיג, נור דייטליך, קלאהר:
„מיר צוזאמען וועגען זיכער גאר א גוטע פאאר
די צרה אבער איז, וואס פילע מענשען וועגען שלעכטע ארכיטעקטען,
זיי קענען אונז נים צופאסען צוזאמען אין דארום,
פיל פענסטער מינע שטעהען אין דער קרום..."

מאנכער רעדנער האלט אין שטעלען פענסטער נאכאנאנד,
ציקאליעסטענדיג אין צימער יעדע וואנד...

עקשנות

דער יונגער פוהרמאַן האָט געפרעגט ביים אלטען:

„ווי קומט עס וואָס א פערד, בשעת עס ברענט די שטאַל,

וועט ער ניט לאָזען זיך ארויספיהרען פאַר קיין שום פאַל?

עס איז פון איהם לחלוטין גאָרנישט צו דערהאלטען,

עס העלפט דיר ניט קיין בעטען, רופען, גלעטען,

ער ווערט פערברענט און לאָזט דיך ניט דו זאָלסט איהם רעטען."

„אויף אן אויסגעשפאַנטען פערדיל, פרעג מיך ניט קיין קשיות."

געענטפערט האָט דער אלטער בעל עגלה,

„עס איז, אויף פערד, פון גאָט, אזא מין קללה:

סוסים אָהן א ציימעל, זענען איינגעשפאַרטע נפשות

און קוים נור האלסטו זיי ניט ביי די לייצעס,

איז אוים! זיי ווילען דיך ניט הערען, פאָלגען דיינע עצות."

דער עקשן, ווי דאָס פערד, וויל פון קיינעם קיין ערקלעהרונג,
אפילו ווען עס דראָהעט איהם מיט אונטערגאַנג, צושטערונג.

חזיר האַחר

דער חזיר האָט געפּרייסט זיך, אז אפילו אידען,
וועלכע קריטיקירען איהם און שפּעטען,
ציהען אויך פון איהם גאַנץ גרויסע נוצען;
ווייל חזיר־האָחר געברויכען זיי פאַרשיעדען.
פאַר בערשטלאַך און פאַר דראַטווּעס. איז עס שוין ניט טריף
און ס'האָט דערפאַר ביי אידען, נאָר א גוואַלדיגען פערקויף."

א דראַטווּע האָט דעם חזיר הורכגעשטאָכען. „הערט נור א המצאה!
חזיר כשר פיסעל! ער איז נאָך ביי זיך געהויבען,
עס איז אָבער אָך און וועה צו זיין בערימט זיך און לויבען!
עס נוצט ווייל מען קען פון איהם ניט האָבען קיין הנאה,
ווייל זיין פלייש און שמאַלץ איז טריפה גאַנץ און גאַר,
וואָס מען: „גוט איז פון א חזיר אויך א האָחר." —

דעם קאַרגען גביר'ס נדבה, אויב ער האָט זיך שוין אמאָל פערגונען,
ז'עס כשר, — ווייל א חזיר וואָס ער גיט, איז ווי געפונען...

צייהנער

„איך בעזיץ די שעהנסטע, בעסטע צייהנער אויף דער וועלט."
האָט אן אלטע קאם, אמאָל, אין א געשפּרעך געזאָגט,
„קיין בעשעפעניש אזעלכע גלייכע און געדיכטע צייהנדעלאך פערמאָגט.
ד'ווייס ניט פון קיין צייהן־וועהטאָג, סיי היץ, סיי קעלט,
ד'בין טויזענד מאָל שוין אין געדיכטע קעפּ געקראָכען
און קיינמאָל נאָך קיין צייהנדעל ניט צובראָכען!"

א באָק־צאָהן, האָט עס צוגעהערט און ציניש זיך צולאכט.
„דער טיפּוש האָט קיין צייהן־וועהטאָג, דעריבער קוועלט ער;
בעריהמט זיך, אז ער האָט נאָך אלע צייהנער אויף דער עלטער,
ער זאָגט אונז אָבער ניט ווי זיינע צייהנער זענען איהם געמאכט.
ווי קענען זיי איהם וועה טהון, דיעזע פּראָסטע ביינדלאך?
זיי האָבען דאָך קיין נערוועז ניט, די קעמעל־צייהנדלאך!"

מאנכע לעבען זיך א רוהיג לעבען און א שטילען,
ווייל זיי האָבען ניט קיין נערוועז, קענען גארנישט פיהלען....

די שוועבעלאך און די ליכט

געווייסטע שוועבעלאך, מיט קעפלאך רויטינקע און קליינע,
האבען מיט אן אונערהערטער הוצפה פראקלאמירט,
אז דאס קעפעל בלויז צוליעב דעם צינדהאלץ עקזיסטירט;
אליין איז זי נים וויכטיג און א קנאפע גאר מורני.
והראיה, ווי דער צינדהאלץ ברענט נור אב,
ווערט דאס קעפעל גלייך פערשוואונדען, ס'פאלט אראב.

א שטיקעל ליכטעל צאנקענדיג, האט איינגעבליצט איה'ם ניי:
„וואס רויטע קעפלאך קענען איינריידען זיך, משוגעים!
צוליעב דער קעפעל מאכט, מאכט מען דאך די שוועבעלאך, איהר פראים!
און אייער ביסעל פאספאר, וועגם איהר דאך נים ווערטה קיין שפיי!
ווי נור ס'רייבט זיך אב דאס קעפעל, איז אן עק צו אייער שטאלץ,
איהר פערבלייבט דאן ווערטהלאזע און אבגעברענטע שטיקלאך האלץ.“

פון דעם שטאנדפונקט פון דער ליכט ערקלערט עס זיך גאנץ גלאט,
אז געווייסטע רויטע קעפלאך לערנען פאליש דעם פשט ...

די קליאטשע און די קוה

די קוה געקראָגען האָט געזידעלט פון דער קליאטשע:
„דו פוסט־און־פּאַסטניצע, אומזיסטע פרעסערין;
פון אלעמען, אין שטאַהל דאָ, לעבסטו זיך א טאָג א בעסערען;
דו ארבייטסט ניט און שטעהסט דאָ ווי א גרעפין אויף א דאַטשע.
פון דיינעט וועגען מוז איך נעבאך שלעפען וואסער, פיהרען היי,
שוין יאָהרען ווי דו לעבסט זיך אויף מיין רעכנונג אָט אזוי!"

אויף דעם געענטפערט האָט די קוה, אין מיטען קייען:
„נוצען ברענגען, מיינט ניט דוקא טהון עבודת פרך,
יעדער איינער מאכט זיך ניצליך אויף זיין אייג׳נעם דרך;
א פערד דארף טאקי ארבייטען פאר דרייען,
ווייל ער האָט קיין אנדער אויפגאבע אין לעבען,
איך, די קוה, קען אָבער מילך און פוטער געבען."

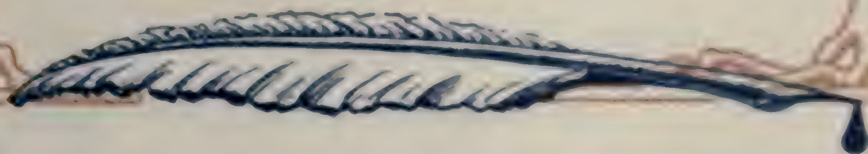
קענסט דו, ברודערקע, קיין וויכטיגעס ניט פּראָדוצירען,
מוזט דו שלעפען, האַקען האָלץ און וואסער פיהרען.

מאַראַל

דער אפיקומן און דער חכם

דער אפיקומן האָט געפרעגט א שאלה:
„מען זאָגט, די וועלט האלט פון אן עני, זעהר פיעל;
מען לויבט דעם יעניגען וואָס זיצט בעהאלטען אין דער שפיל.
טאָ איך בעווייז דאָך, לכל הדעות, דיעזע מעלה;
איך ליעג פערשטעקט, בעהאלטען אונטער'ן קישען
און קיינער ריהרט מיך ניט, מען וויל פון מיר ניט וויסען?"

אויף דעם געענטפערט האָט דער חכם פון ארבעה בנים:
„צו זיין אן עני איז נאָך ניט גענוג,
מען מוז דערביי נאָך זיין געראָטען, גוט און קלוג,
און דו, מיין געטער ברודער, האָסט דערפאר קיין פנים,
ווייל דו ליעגסט בעהאלטען גלאַט אזוי זיך, סתם,
הייסטו אָבער, ביזטו אבסאָלוט אָהן זאלץ, אָהן פעפער, אָהן א טעם!"

ניט יעדען עני דארף די מענשהייט ריהמען,
ווייל בלויז עניות, איז א קנאַפער סמן...

אמת און שקר

דער שקר האָט אמאָל געפרעגט א פראגע ביי דעם אמת:
„ווי ווייסען עס די מענשען אונז צו אונטערשיידען?
מען כאפט מיך אימער פאר'ן האנד ביים ריידען,
עס העלפט נים ווי איך זאָל נים אויסארבייטען מיינע טהעמעס,
יעדער ליגען מיינער, ווערט בעגריפען,
ד'מעג עס מאכען ווי א קינסטלער דורך און דורך געשליפען!"

„די אותיות ביי דיר פערראטהען דיך", דער אמת האָט צולאכט זיך.
„א „שין", א „קוף", א „ריש", דו שיסט מיט הונדערטער דיין בלאָף, *)
ביי מיר, דאגעגען, זעהט מען אי אן „אלף" אי א „תיו",
א מאָל איז איינס, א מאָל פיער הונדערט, ווי עס מאכט זיך,
דער שקר, רעדט געקינסעלט און כסדר מיט גוזמאות,
דערפאר דערקענט מען איהם גאר אָהן שום טעות."

*) ליגען.

שקר האָט קיין סוף (תיו) ניט, ער דערגרויכט נור ביז דעם „שין",
עס האלט דערפאר ניט אויס די קריטיק, ס'האָט קיין זינן.

די שפין און דער פישער

די שפין האט זיך געערגערט, למאי מען האט זי פיינד.
„שפייסט! איך בין דאך ניט די איינציגע וואס לעבט פון פאנג,
און פון דעססוועגן „די שפין די ערגסטע איז", געהט אום דער קלאנג.
און נאר דער וועלט פערטראג איך ניט קיין גוטען פריינד;
וויל נור איינער אויסדריקען א שנאה פון דעם ערגסטען סין,
זאגט ער איינפאך: — אה, איך האס עס, ווי איך האס א שפין! —"

„גו יא, דו ביזט אן אמת'ע מרשעת!" האט דער פישער איהר ערקלערט.
„נעהם איך, למשל, כאפ ארויין אין נעץ א פיש,
פערברויך איך זי אין גאנצען, איך פערצעהר זי ביי מיין טיש.
ביי דיר, דאנעגען, האט א קרבן גאר קיין ברעקעל ווערטה.
ציהעסט א קליינינקייט נור, הרג'עסט די אונשולדיגע פליגען
מען זעהט ווי נאכהער גאנצערהייד ביי דיר אין שפינוועב ליגען."

מאנכע מענשען זענען גראדע ווי די בייזע שפינען,
עס איז רעכט ביי זיי א מענשען מיידטען, אום א גראשען צו פערדיענען.

צווישען ציפער

דער ציפער „ניין״, האָט זיך אלס ציפער־קעניג׳ל ערקלעהרט,
„איך״, האָט ער, מיט גדלות, זיך בעריהמט,
„בין, אלס גרעסטער פון די ציפער, דאָ בעשטימט!
ווייל צווישען אלע זיי, האָב איך דעם גרעסטען ווערטה;
נול און איינס, צוויי, דריי, פיער, פינעף, זעקס און זיעבען,
און דער אכט, אפילו, זענען אלע הינטער מיר געבליבען!״

די בעריהמעריי האָט צוגעהערט א צווייטע ציפער
און זי האָט זיך גוטמוטהיג צולאכט,
„הפנים אז דו האָלסט זיך ווירקליך פאר א מאכט!
עס איז קאָמיש ווען מען קוקט אריין אין דעם אביסעל טיעפער.
שטעהענדיג אליין, ביזטו א גאנצער מיוחס, א בן יקיר,
בלויז צוויי איינסען אָבער, מאכען דיך אוים קנאקער.״

וועז די קליינע ווערען אייניג און זיי נעהמען זיך גרופירען,
קען דער יחיד, מעג ער זיין דער מעכטיגסטער, מיט זיי ניט קאָנקורירען.

דער פראָסט און די קונסט

דער פראָסט האָט איינמאָל זיך בעקלאָגט.
אַז אַבוואָהל ער מאָהלט אַזעלכע שעהנע בילדער אויף די פענסטער,
וועט ער ניט בעטראַכט אלס קינסטלער, ניט אפילו אלס דער קלענסטער.
„די וועלט, האָט ער געפלאַגט, קיין שום גערעכטיגקייט פערמאָגט
ס'איז איינפאך א סקאנדאַל. די קונסט פון פראָסט אין קעלט.
זאָל בלייבען אונבעמערקט אזוי. אין גאָר דער וועלט!"

די קונסט האָט איהם ערווידערט: „פעטער! מאַך נור ניט אזא געפילדער,
ביזט גאָר קיין קינסטלער ניט, דיין ארבייט טראָגט קיין פרוכט...
ווילסט איבערפיינען פאר אונז א זאך, וואס איז געהאסט, פערפלוכט,
דו שטעלסט אונז פאָר די בייזע קעלט אין שעהנע בילדער;
דיין קונסט איז ניט ערהאבען, זי איז פאַלש געריכטעט,
דעריבער ווערסט טאקי פון'ם ערשטען זונענשטראהל פערניכטעט."

דאָס שענדליכע, ווען פארגעשטעלט אין קונסט, דאָס דעקאַדענץ,
בלייבט אונבעמערקט, עס האָט קיין רעכט אויף עקזיסטענץ.

די צוויי פידלען

א פידעלע אן אָרימס, פון א כלי זמר דאָרטען, סתם,
געפרעגט האָט איינמאָל ביי א ווירטואזען־פידעל:
„ווי קומט עס וואס ביי דיר האָט יעדעס ליעדעל,
א הימליש־וואונדערבאַרען, געטליך־זיסען טעם?
דוכט זיך פון די זעלבע מאַטריאָל ווי איך, ביזטו געמאַכט
און פון דעסטוועגען, דיין שפּיעלען געגען מיינעם, איז ווי טאָג צו נאַכט!"

„מירביידע האָבען פעהיגקייט און אויך טאלאנט."
דער ענטפער איז זאָפארט געקומען.
„עס ווענדט זיך נור ווי ווייט דאָס ווערט פון אונז גענומען,
ווי ווייט מיר ווערען אויסגענוצט פון'ם שפּיעלערס האנד.
און ווילסטו וויסען, פריינד, ווארום מיין שפּיעלען איז געראָטען;
— ד'ווער אויסגעשעפּט און אויסגעזויגען ביז די לעצטע נאָטען."

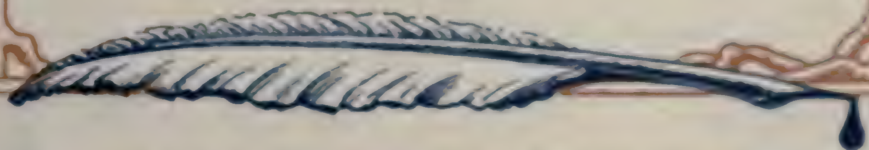
יעדער מענש האָט פיעלע מעלות אין זיך שטעקען,
די ערציהונג אָבער, דארף עס אויסשעפּען, ענטדעקען.

די שיך

אימיצער האָט איינגעלאכט די שיך. ווי קריטיקירט:
„עס הייסט איינס. איהר זענט די נידעריגסטע בריאים. בנאמנות!
נים אומזיסט געטראָטען ווערט איהר אָהן רחמנות
און אויף תשעה באב אין גאנצען ווערט איהר איגנאָרירט,
נים צו איכה, נים צו קינות, ווייל מען אייך פאר מחותנים,
מען דערלאָזט אייך נים צו נאציאָנאלע, וויכטיגע ענינים.”

די שיך, בעליידיגט, האָבען עפּיוואס אנדערש נאר געזאָגט:
„ווייל דער לעדער איינזעדער, איז ווייך און שטארק און גום געראָטען,
ווערען מיר בענוצט פאר שיך און מיט די פיס געטראָטען.
און דאָס וואָס פון די נאציאָנאלע זאכען ווערען מיר פערטריבען,
איז פאר ווי ארומצוגעהן אָהן שיך, נאך מעהרער קלאָג,
ווי פאר אינז, נים ביי צו זיין דעם נאציאָנאלען טאָג...”

דער איד קען זאגען צו׳ם פערפאלגער, גראדע ווי די שיך:
„מיך אונטערדריקענדיג, פערליערסטו מעהר, ווי איך!”

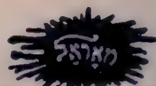

דער בעטלער און דער קעניג

„מיט וויפיעל, קעניג! ביזטו גליקליכער פון מיר, אין גאנצען?"
האט דרייסט געפרעגט דער בעטלער, קומענדיג אין פאלאץ שנארען,
„דער נעכטען איז דאך פאר אונזביידען שוין פערלארען,
דער מארגען איז פערבארגען; גאט וויים וואו דיין קרוין וועט גלאנצען.
בלייבט דער היינט נור, היינט איז דיר דער עולם אונטערטהעניג;
בלויז איין איינציג טאג, ביזטו דער גליקליכער, דער קעניג!"

„פאר דער צוקונפט דארף איך מיך גאר ווניג זארגען".
האט דער קעניג איהם געענטפערט, „וויים, מיין פריינד!
אז דער נעכטען העלפט מיר אוים צו זיין א קעניג היינט
און דער היינט וועט מיך אלס קעניג מאכען מארגען;
דער עבר מיט'ן עתיד זיינען פעסט געבונדען,
און אלעס זעהט זיך היינט, אין דיעזע פיער און צוואנציג שטונדען".

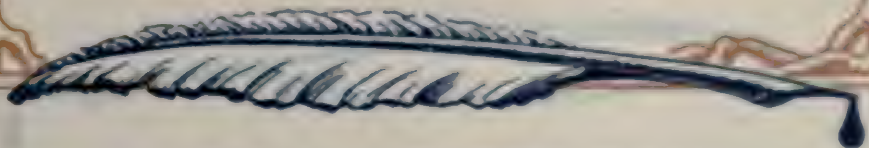
וועו איהר קענט מיר אייער „היינט" מיט פינקטליכקייט ערקלעהרען,
וויים איך וואס איהר זענט געוועו און וואס פון אייך וועט ווערען.

די וואנץ און די מטבעה

א וואנץ ארומגעקראכן איז אומעטום אויף א גראשן.
(איך ווייס נישט ווי דאס קען געשעהן.
דאס טרעפט זיך אבער. ך'האב עס גראדע שוין געזעהען.)
תכלל, זי האט גערעדט צו זיך אליין בזה הלשון:
„דאס שיינט צו זיין א גרויסער אוצר! א גוואלדאוונער קאפיטאל!
אזוינס אויסצוגעבען. וואלט געוועזן איינפאך א סקאנדאל."

די וואנץ האט אייך געהאט א שטארקען גרונד,
צו דענקען, אז די קלייניגקע מטבעה,
איז ווערטה צו׳ם ווייניגסטענס א חצי מאה,
ווייל דרעהענדיג זיך אויף׳ן גראשען רונד און רונד,
האט זי געמיינט, ס׳איז גרויס ווי גאר די וועלט,
און וואו זי איז אויף דעם געקראכען, האט זי אלץ געזעהען געלט.

מאנכער מענש, איז ווי א וואנץ, א מאדנע בריאה,
בלויז א האלבער גראשען, איז ביי איהם א גאנצע מציאה.

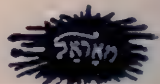
די קאַטשקע און די הוהן

די קאַטשקע האָט געפרעגט איהר פריינדין „הוהן“, א שאלה:
„ווי קומט עס וואס די קאַטשקע־אייער געהען ניט אין מארק,
אויף היהנער־אייער, איז די נאָכפראגע, דאגעגען, זעהר שטאַרק;
וואָס האָבען דיינע היהנער־אייער פאר אזא מין מעלה?
דוכט זיך, קאַטשקע־אייער זענען גרעסער פיעל און אָהן א ברעקעל טום
און מען קויפט זיי ניט, מען באיקאָטירט זיי אומעדום!“

„ס'ווענדט זיך גאָר ניט אָן דער גרויס און אָן די פרייזען!“
געענטפערט האָט איהר סוחריש־מעסיג אונזער הוהן,
„דו לעגסט אן איי און מאכסט זיך גאָר א שווייג דערפון,
ווערהענד דו דארפסט, פונקט ווי איך, דיין סחורה אדווערטייזען, *)
בעפאָר און נאָך'ן לעגען, קודקודאַטשע איך פאר שטונדען,
איך אדווערטייז, דעריבער האָב איך אויף מיין סחורה קונדען.“

*) אנאָנסירען.

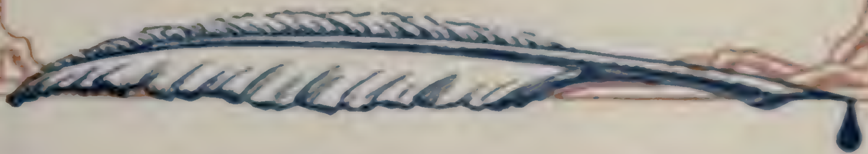
עס איז זיכער איבעריג אין דיעזען פאַל,
אויסצוטייטשען פאר'ן עולם די מאָראַל.

דער גלאָק און דער שופר

„באָם! באָם!” געקלונגען אין דער קירכע האָט דער גלאָק.
„זאָל די וועלט אַליין שוין זאָגן. וואָס זי האָט מעהר גערן.
מיך, דעם גלאָק, צי דיך, דעם שופר? ווער איז מעהר מאָדערן?
איך — געגאָסען פון מעטאַלען. אָדער דו — א האָרן פון א באָק?
ך'וועל נים איבער די מעלאַדיעס האָט אפילו איינס פראַצענט.
וואָס זאָל אָנערקענען דיך, דעם שופר, אַלס מיין קאָנקורענט”.

„מיאו! מיאו!” ערווידערט האָט דער שופר מיט א שברים.
„עס באַטרעפט זיך ביי דיר, מיין פריינד, א לאַנגע, פרייע צונג.
דערייבער הערט זיך הוצפּה'דיג אזוי דיין קלונג.
דיין אידעאַל איז אָבער נאַריש, פוסט און אָרים.
א גאַנץ געבאָרען פון א בתולה, פוי! דאָס האָט קיין טעם, קיין ריח.
און היטעל קענסטו נים אריינגעהן מיט אזא מין למנצח.”

געווייסען לאַנגע צינגער ריהמען זיך אַלס מאָדערניסטען,
פערטרעטענדיג א לעבעדיגען אידעאַל, א פינסטערען, א וויסטען…

די שמאַנט און די זויערמילך

די זויערמילך האָט פּראָטעסטירט:

„סטייטש! די שמאַנט כסדר שטופּט זיך אויבען אָן,

מאַכט זיך פאַר א גאַנצען האָהן,

און אלס די אויבערשטע פון קריגעל, איבעראַל, זיך פּראָקלאַמירט.

ווי קען דאָ אָבער גאָר פון גדלות זיין די ריידע?

דער אמת איז דאָך, אַז מיר שטאַמען פון דעם זעלבען יחוס ביידע!"

„וואַרהאַפטיג!" האָט אויף דעם ערווידערט איהר די שמאַנט.

„מיר ביידע שטאַמען פון דער זעלבער קוה,

איך שמאַנט, בין אבער פיעל געשמאַקער אויף'ן טעם ווי דו

און פון די זויערמילך פיעל מעהר אינטערעסאַנט.

ניט אומזיסט האָסטו מיך איבער זיך ערהויבען,

איך בין פעטער פיעל פון דיר, דעריבער זיץ איך אויבען".

די מעהרסטע וועלכע זיצען אויבען אָן, די שמאַנט,

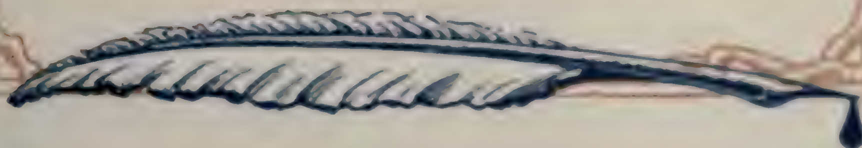
געוואונען האָבען זייער פּלאַץ, דורך פעהיגקייט, טאַלאַנט.

די אייבינע שקלאפען

אין א צירקוס האָב'ן די חיות אן אסיפה אראנזשירט.
מיט'ן צוועק צו זוכען מיטלען ווי פון שטייג זיך צו בעפרייען.
און דער לייב, אלס יושב ראש, האט צארניג אנגעהויבען שרייען:
„בייסטס! א ביזונער יעגעלן ווערען דא עקספלואטירט.
און צו פראטעסטירען, ברומען.
זענען ווייניגער ווי העלפט, צו'ם מיטינג דא, געקומען!"

„אדוני קעניג!" האט דער פוקס די זאך ערקלעהרט.
„אלע שטאלצע חיות, וועלכע האסען שקלאפעריי,
זענען דא אם פלאץ, זיי ווילען ווערען פריי.
די איינציגע וואס פעהלען, זענען בלויז די פערד.
דיזע חברה, זענען די מאַיאָריטעט אין ווי עס שיינט,
האבען זיי דאס גלות־לעבען נאר נים פיינט".

מאנכע מענשען, ווי די פערד פערלאנגען נים קיין פרייהייט.
פאר א ביסעל היי און האבער שווערען זיי צו'ם שמייסער טרייהייט...

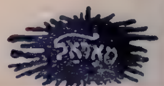

דאָס פערד און דער עלעקטרישער מאָטאָר

דאָס פערד געקומען איז צו'ם מאָטער מיט א שאלה:
„מען זאָגט דו שלעפּסט מיט פערדע־קראַפט, נו פרעג איך דיך דערפאר,
זאָל זיין אַ פערד איז ווירקליך, ווי מען דענקט, אַ גרויסער נאַר,
נור דאָך בעזיץ איך עטוואָס שכל, און אָהן דיעזער מעלה,
דאָס הייסט, אין גאנצען אָהן א זינען צו פערמאָגען,
ווי ווייסטו און ווי קענסטו פיהרען, פונקט ווי איך, דעם וואָגען!"

אויף דעם געענטפערט האָט דער מאָטאָר איהם, כהלכה:
„איך לאָז מיך פיהרען פון א מענשען פונקט ווי דו,
דער חלוק צווישען אונז, איז דאָס וואָס איך דעם שכל לאָז צו רוה,
און דו בעטראכסט זיך זעלבסטשטענדיג און פעהיג צו דער מלאָכה,
דעריבער פריינד, איז גראדע ווען דו פאָהרסט לויט אייג'נעם שכל,
בעקומסטו פייערדיגע שמיץ אין'ם זייט־זשע מוחל..."

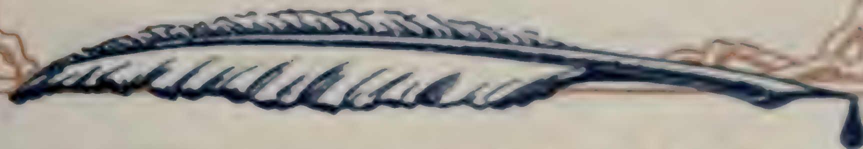
דאָס פערדע־קראַפט קען שלעפּען, אָבער ניט אליין זיך פיהרען,
דאָס שטארקע מוז פון שכל לאָזען זיך רעגיערען.

די תקיעות און דער שטן

די תקיעות האָבן זיך געפּראָהלט מיט זייער יחוס.
די שברים האָבן זיך גערימט, אלס מוזיקאַליש רייך;
די תרועה זאָגט, און שנעלקייט, קיינער איז צו איהר ניט גלייך.
די תקיעה האָט שטאָלצירט, אז זי מאַכט אלעס, מעהר באריכות;
די תקיעה גדולה האָט שוין גאָר פון זיך אזוי געבלאָזען, אוש ט, ט!
אזא מין יחוס'טע, כאָטש רייד צו איהר ניט, געה צו איהר ניט צו!

דער שטן איז געשטאַנען דאָרט ניט ווייט.
„וואָס נור מיינע העלדען!" ט'ער פערקריטש זיך.
יעדער איינער ביז'ן הימעל דאָ בעריהמט זיך;
„זיי שטאַמען פון א בלאָז און מאַכען זיך פיר גאַנצע לייט!"
און רייידענדיג, האָט באַלד דער שטן, גאָר אָהן שהיות,
פערשטאָפּט דעם שופר און געמאַכט אן עק צו אלע תקיעות.

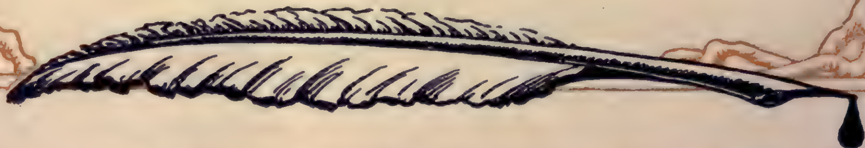
מאַנכער שפּרינגט אין הימעל, ריהמט זיך און פערררייסט די נאָז.
פּלוצלונג קומט דער טויט און זאָגט איהם: „ביזט א תקיעה'לע, א בלאָז."

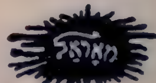
דער הונגער און דער שכל

דער הונגער, ריידענדיג צום שכל, האָט בעקלאָגט זיך,
אז קיינער גלויבט איהם ניט כאָטש ציה זיך אויס,
און קומט א הונגעריגער צו דעם זאָטען, וואַרפט מען איהם ארויס,
מען וויל ניט גלויבען, אז דער אונגליקליכער פּלאָגט זיך,
מענשען וועלכע האָבען זעלבסט דעם הונגער שוין געשפּירט,
איז אָט ווי זיי ווערען זאַט, פערגעסען זיי אז הונגער עקזיסטירט...

דער שכל האָט איהם קלוג געענטפערט: „זיי געטרייסט!
דו האָסט נאָך גליק, דו קענסט דערלעבען אָן דיין פיינד נקמה,
דער זאטער טרעפט ווערט הונגעריג, דאַן ציהסטו זיין נשמה,
אָט מיר, דעם שכל, גלויבט מען אויך ניט, ווי דו ווייסט,
און ד׳קען זאגאר ניט דענקען וועגען מיינע שונאים צו בעשטראפען,
ווייל פעהלט נור איינעם שכל קען ער שוין אויף דעם ניט האָפען.

דער זאטער קען נאָך הונגערען און ווערען גוט און פרום.
דער שוטה אָבער ווערט ניט קליגער, אייביג בלייבט ער דום.

די צוויי נאדלען

די אלטע בעקאנטע נאדעל, פון פארצייטען,
געזאגט האט צו דער נייער נאדעל פון מאשין:
„איך ווייס, דו ביזט די איינציגע פון אונזער מין,
וואס האט אויף זיך א קאפ, אזא פערשטייטען;
דו שטעקסט פיעל בעסער פון אונז אלטען און שנעלער.
ווארום קען איך נים טהון דאס זעלבע? צייג מיר אן מיין פעהלער!“

דער ענטפער איז געקומען אבגעשטעמפט און גראמען:
„דער שכל פון דער גרויסער קראפט וואס איך בעזיץ,
איז ווייל איך האב אין אייערל, אין נאדעל־קאפ, דעם שפיץ;
מיין קאפעל און מיין שארפקיים האלטען זיך צוזאמען.
דו, מיין פריינדין, ביזט נים פעהיג דא צו'ם נעהען,
ווייל דיין קאפעל און דיין שארפקיים אבגעזונדערט שטעהען.

די שארפע שפיציגקייט אין קאפ ערהויבט נים נאר די נאדעל,
ס'האט זעהר פיעל צו טהאן מיט יעדען גדול...

די חופה און דער גט

די חופה האָט געזאָגט צו'ם גט: „ביזט העכסט פערדאָרבען!
וויפיעל איך זאָל דיך ניט זידלען, איז נאָך וועניג,
רק דו זוכסט נור צו צורייסען, דאָס וואָס איך פעראייניג;
און קוים צורייסטו א פאמיליען גליק, איז יענעם ערגער ווי געשטארבען,
דו בעגעהסט א גוואלדיגען פערברעכען, ביזט א זינדער,
זעה נור וויפיעל דו האָסט דאָ פער'יתום'ט קליינע קינדער!'

„שווייג שוין, שווייג! דו הרי את'ניצע!" ערווידערט האָט דער גט.
„איך צורייס נור דאָס, וואָס דו האָסט שלעכט געפּאארט,
מיר צוליעב, האָט מאנכער זיך צו מאטערען פערשפּאארט;
מיין צושטערען, פונקט ווי דיין פעראייניגען, איז ניט קיין חטא.
די חופה ברענגט אמאָהל מעהר צער ווי פריידען,
דעריבער דארף מען אונז דאָ האָבען, ביידען."

ס'איז ניטאָ גאָר אין דער וועלט קיין „גוט", קיין „שלעכט",
אלעס איז דאָ נויטווענדיג און אלעס איז גערעכט.

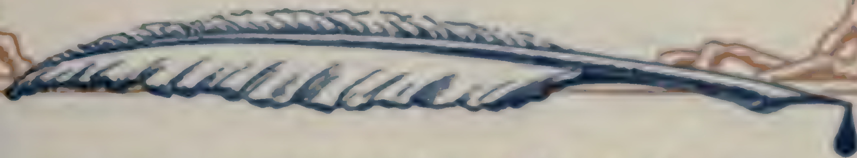

דער קאנווערט און דער בריעף

אויפ'ן פאסט. דארט ביי די בריעף־קאנווערטען, איז געבליבען.
חוץ ווי זיי ענטהאלטען דעם אדרעס און אויך די מארקע.
איז עס דען א ראיה נאר א שמארקע.
און פון ווייטערס וועגען ווערט דאס גאנצע פאסט־ געשעפט געטריבען.
דאס שטיק פאפיר'ל אינוועניג, האט גאר קיין טעם.
ס'איז בלויז אום איינצופילען דעם „קאנווערטען־איך" דארט מן הסתם.

א בריעף וואס האט א טיעפען סוד אין זיך ענטהאלטען.
האט איינגעשאסען אין א הילכיגען געלעכטער.
„אה, חמורים! זאל דיר איינער זיין, פון אייך, א רעכטער!
איהר זענט נור פראסטע זעק, וואו סחורה ווערט געהאלטען;
זא שנעל ווי איהר שטעלט צו די „גודס" *)
באלד ווערט איהר איינגעשניטען און ארייננעשליידערט אין די שמוץ."

*) סחורות.

אונזער קערפער לעבט. זא לאנג ער טראגט אין זיך דעם גייסט, די נשמה.
פון דעם בריוועל אבער. פליהט דער זעקעל טיעף אין דער אדמה...

די צוויי זאַנגען

א קליינער, לייכטער זאַנג, מיט מאַגערע און ווייניג קערנער,
געפרעגט האָט ביי א פעטען זאַנג א שווערען:
ווי קומט צו דיר אזוי פיעל קערענדלאך און גרויסע ווי די בערען?
צי האָט דיך אונזער מוטער ערד אביסעל גערנער,
צו אפשר איז דאָס ווי איך האָב שוין לאנג בידיעה,
אז דו, מיין פריינדין, קומסט ארויס פון גאָר דער בעסטער זריעה?"

„ד'בעלאנג צו ווינטער־ווייץ", גענטפערט האָט דער פעטער זאַנג,
„איך בין פון דער זעלבער זריעה און איך פויל אין דר'ערד אזוי ווי דו,
ד'בין מיט זעקס מאָנאטען, אבער, מעהר געלעגען אין מיין רוה;
ד'בין קאַלט, ניט היציג, זעהר לאנגזאם איז מיין גאנג
מיינע קערענדלאך, דעריבער, זענען גרויסע, פעט און שעהן,
דו אלס זומער ווייץ, האָסט זיך געאיילט, דעריבער ביזטו דאָר, געמיין."

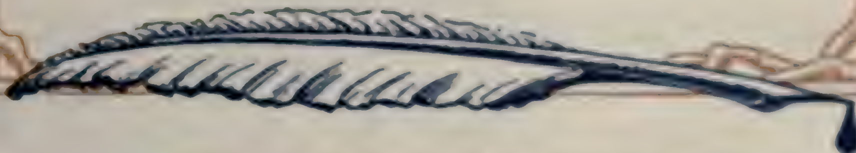
טהוט איהר וואס, דאן פאַרזיכטיג און לאנגזאם טהוט עס,
ווייל פון כאַפעניש קומט קיינמאָהל ניט ארויס קיין גוטעס.

די אפּע און די ביבליאטעק

און אפּע האט געהערט, אז ביכער מאכען מענשען קלוג,
די האט צו דיעזען צוועק,
בעשלאסען איינצושאפען זיך א ביבליאטעק,
פון דאס אליין, האט זי געדענקט, וועט זיין גענוג,
ווייל וואהענדיג ביי איהר א שאפע ביכער איבען אן,
וועל'ן אלע דענקען, דאס זי איז א הויך־געלערנטע פּערזאן.

צו ניט האבענדיג געשטאנען ווען, אין בילדונגס דלד אמות,
האט זי אנגעקויפט א מאסע ספרים, אלין פון איינע,
היפּשוועכליך מיט רוקענס שעהנע,
און צושטעלט אין שראנק, א מייזענד גמראס, — אלע בבא קמאס.
נאטירליך, ווער עס האט איהר ביבליאטעק בעטראכט,
האט אנגעכאפּט זיך ביי די זייטען און געלאכט.

מאנכער געלד־זאק פילט מיט ביכער אן זיין שאפע,
מאכענדיג זיין איבערזאהל, פונקט ווי יענע אפּע.

דער אומרוה

„טיק טאַק! טיק טאַק!
וואָס האָב איך אַט דערפון, אַ שטייגער?"
געפרעגט ביי'ם אומרוה, האָט דער זייגער.
„איך פיהל ניט אין דיין קלאַפעריי קיין שום געשמאַק,
דו שאַקעלסט זיך, ביזט נע ונד, דו הולסט מיר נור מיין מח;
צו אויסשטעהן דיעזע מאָנאָטאָנע קלאַפעניש, ווער האָט עס כח?"

„דו נארישע מאשינקע!" האָט דער אומרוה איהם ערקלעהרט.
„ס'געפעלט דיר ניט מיין שאָקלען זיך, מיין טיק, טיק, טיק!
— מיין טהעטיגקייט, מיין קלאַפען, ברענגט דיר אָבער גליק,
ווען איך בלייב שטעהן, פערלירסטו דאָך דיין גאַנצען ווערטה,
מען ווייסט שוין איבעראל, אין אלע הייזער,
קוים שטעהט דער אומרוה, קוקט מען גאַר ניט אויף דיין ווייזער".

דער מענש האָט אויך אַן אומרוה, דאָס איז זיין געוויסען,
און מערקט מען אייער אומרוה קלאַפט ניט, וויל מען שוין פון אייך ניט וויסען

מאָראַל

די בארשט און די קאם

די בארשט געקוקט האט אויף דער קאם פון אויב'ן אראפ:
„די וועניג צייהן דו האסט. מאראם!
איין שורה בלויז און שיטער אזוי סתם.
איך ווייס ניט האסט פאר נוצען ס'האט פון דיר דער קאם?
איך בין געהאסט, רייכער פיעל פון דיר, פריינדינע!
ך'האב א וואלד מיט האר אויף זיך, א גאנצע מדינה".

„איך לאך מיך אויס פון דיינע חזיר'שע עשירות",
האט די קאם ארויסגעשטאמעלט צווישען איהרע צייהן,
„ניט פערגעס דעם מקור פון דיין רייכטהום — ווייסט עס דאך אליין!
ס'איז חזיר־האר. עס עקעלט מיך ווען איך בעריהר עס.
ליעבערסט וועל איך ליידען ארימקייט, זיך שעהמען,
איידער פון א דבר אחר עפּעס נעהמען".

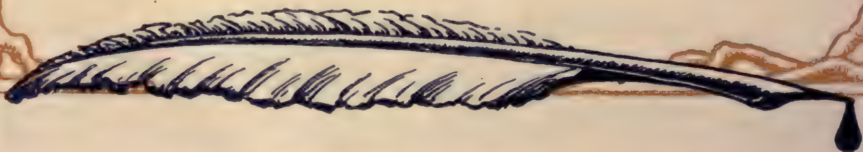

די קאם האט רעכט. נגידות וועלכע שטאמט פון „חזירי"
איז גאר אין גאנצען האבען ניט כדאי.

דער גרעסטער היץ-קאָפּ

די קיך־ארטיקלען האָבען צווישען זיך געדעבאטירט:
„היות די טעפּ, כסדר, זידען, קאָכען,
דער אויוען פלאַקערט, ברענט פאר וואָכען,
דער מעסער שניידט, דער גאָפּעל שטעכט, דער אייז־באָקס פריהרט,
טאָ ווער פון זיי, פון אלעמען, איז מעהר בעל כעסן
און וועמען קומט, פאר זיין א היץ־קאָפּ, שמייסען?"

דער אלטער לאָקשען־טאָפּ, גענומען האָט דאָס וואָרט:
„רבותי! (צווישען אונז דאָ זאָל עס בלייבען).
דאָס שובעלע וואָס צינדט זיך אָן פון איינמאָל רייבען,
איז זיכער א בעל־כעס'ניצע פון דעם ערגסטען סאָרט,
די אורזאכע איז פשוט, ס'זאָל איהר נור ניט זיין צו שאַנד,
זי האָט א זעהר קליינע קעפּעלע און קיין פערשטאַנד"....

דאָס לעבען דאָ, בעשטעטיגט יענע מיינונג פון'ם טעפּעל,
דער גרעסטער היץ־קאָפּ, איבעראל, בעזיצט די קלענסטע **קעפּעל**..

די בעסטע תפלה

די תפלות פון דעם מחזור, האבען זיך פערזאמעלט אין א כאָר
און געזונגען רייסען זיך און קריגען.
יעדע איינע האט געוואלדעוועט אויף איהר בעזונדער נגון,
אז זי אליין נור, קען דא אויסווירקען פאר אידען א גוט-יאהר.
יעדע איינע האט זיך אנגעגעבען אלס די בעסטע,
מיט א פאפולאריטעט, וואס איז די גרעסטע.

דער מחזור האט דערהערט די קריגערייען
און באלד האט ער זיי פאלגענדעס ערקלערט:
— די תפלה וועמען נאר דער גרעסטער כבוד דא געהערט,
איז גראדע נאר א שטילינקע, איהר הערט זי קיינמאל שרייען.
זי לאזט זיך אבער אויס פון דעם „המלך" מיט'ן „שוכן עד",
זי האט דעם בעסטען קוויטעלע, — זי הייסט „האוחז ביד". —

די בעסטע תפלה, אייב איהר האלט נים יענעם גוט אין האנד,
איז נארישקייט יעדעס, ס'איז נור געמיינט'ס צו דער וואנד.

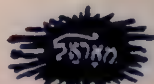

די קיה

„סמיטש!” געערגערט האָבען זיך די קיה, געקרענקט פון צאָרן.
„די מעהרסטע חיות אויף דער ערד,
די קעמלען, מויל־עזלען און פערד,
האָבען קיינער ניט, ווי מיר, אזעלכע כרזת יאָהרען,
בלויז מיר קיה, דערלעבען גאָר ניט אלט צו זיין, אז אסור!
נאָך יונגערהייד גאָר, ווערען מיר צוהאקט אויף כשר כשר.”

„זייט געטרייסט!” געענטפערט האָט זיי דער בעשעפער,
„פערגעסט ניט אז איהר ווערט געקוילעט מיט א ברכה,
און דאָס אליין איז שוין א גוואלדיגע הצלחה.
אייער פלייש געבראָטען ווערט נאָכהער מיט זאַלץ און פעפער.
דערמיט בעדארפט איהר שטאָלץ זיין; דאָס איז אייער גדלות,
געגען פערד און עזלען, וועלכע פגר׳ען אלס אלטע פאָדלעס.”

בעסער זיין גערוהמט, געבענשט און פאַלען יונגערהייד.
איידער זיין אן אלטער פערד און ווארטען אויף׳ן טוידט.

די ליכטעל און די הבדלה

די ליכטעל האט פון דער הבדלה שטארק געלאכט:
„זי שיינט נור איינציגע מינוטען אין דער וואך,
און באלד פערלעשט זיך דערנאך.
וואס מיט א ליכט וואס שיינט מינוטען, בלויז איין נאכט!
אט קוקסט. איך. קען שיינען ווען איך וויל;
ד'קען שיינען איבעראל און שיינען פיעל."

„ריכטיג! אמת!" די הבדלה האט ערווידערט.
„קוס נעהמסט מיר. „שבעה נקיים" ביז איך צינד מיך אן.
און שבת'דיגער שטימונג א מעת לעת בין איך פערטהון,
ביז דאס ליכט מיט מיינע קנייטען זיך פערברידערט.
נור דערפאר צוזאמען מיט מיין ליכט, קומט נאטעס ווארט.
וועהרענד דו ברענגסט גאר נים. אויסער ליכט פון דונקעלן טארט."

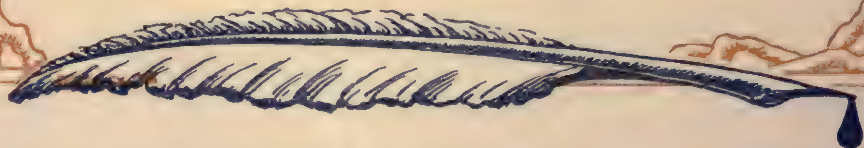
דער פערפאסער, וועלכער שאפט מיט גרויסע מזל ברכה,
איז קיין קונסטלער, נור א פראסטער בעל מלאכה..

דער עלעפאנט

די ווילדע חיות האָבען פון דעם גרויסען עלעפאנט געשפּאָסט,
און איבעראל איהם קריטיקירט, מיט זידלעריי בעגלייט איהם,
היות דער חברה־מאן, בעזיעצט א מאָדנע־לאנגען חוטם,
דערצו פערדיענט ער סתם צו ווערען שטארק געהאָסט,
ווי גרויס ער איז, פערמאָגט ער ניט קיין ברעקעל מוטה,
פערצוקט קיין לעמעלע זאָגאר, אנטלויפט פון בלוט!״

דער עלעפאנט געשוויגען האָט, ביי זיך האָט ער דאביי געטראכט,
אז אלע חיות זענען א י ה ם נאָך, זעהר פיעל מקנא,
ס׳פערדריסט זיי, למאי, זיי מוז׳ן איהם אָפּטמאָל זאָגען „פּראָשע פּאנע!״
ווייל כאָטש ער האָט קיין רויבער־נעגעל, ז׳ער אין וואלד א שטארקע מאכט,
אי דער נאָז, וואָס הענגט איהם דאָ פון פאָרענט ווי א צאָפּ,
נו מילא! האָט ער אָבער אויך דעם גרעסטען, שטארקסטען קאָפּ...

דער איד איז ווי דער עלעפאנט, ס׳איז לייכט צו איבערצייגען,
די זעלביגע חסרונות; פונקט די זעלבע טרויסט, דער זעלבער שווייגען.

די פליג און די מאָסקיטאָ

א פליג האָט זיך אַמאָל, אלס פייגעל פּראָקלאמירט.
געשטיצט האָט זי איהר אַרגומענט הערמיט.
יאָ זי, די פליג, ווי יעדער אַנדער פייגעל, פליהט.
די גייז יחסנ'טע האָט שטאַרק דאָבײ שטאָלצירט:
„מיין פליהען". פלעגט זי ריהמען זיך, „איז ניט קיין פּראָסטע מלאכת.
רעספּעקט! איך בין דעם אָדלער'ס לייבליכע משפחה!"...

א מאָסקיטאָ האָט דערלאַנגט דער פליג א ביס:
„מיט דיין יחוס־צעטעל פון דער קיפּע מיסט דירעקט
אין דערצו אויך פערערען, ביזט נאָר אן אינזעקט;
ביזט פערפּעקסטעט, פול מיט שמוץ פון קאָפּעל ביז די פיס.
די קלענסטע פייגעלע, ווי אונז מאָסקיטאָס איז בעקאַנט,
פליהט העכער פיעל פון דיר און קריכט ניט אויף די גלייכע ווענט."

מאַנכע גדולים, וועלכע ווענען כלומרשט הויך געשטיגען,
האָבען נאָר דעם יחוס־צעטעל פון די פליגען...

דער עזעל און דער פוקס

דער עזעל האָט גע'טענה'עט מיט'ן פוקס:
„מען זאָגט, אז איך בין נאריש — דו ביזט קלוג,
נור עהרליך ריידענדיג, איז „זאנעכץ" דען גענוג?
וואו ליגט די אורזאכע, אין יאָהרען צו אין וואוקס?
דעם סמן, ויסענשאפטליך, האָט נאָך קיינער ניט ערקלעהרט.
גלאט זאָגען, קען מען דאָך די זעלבע מעשה פונקט פערקעהרט!"

און דער פוקס געענטפערט האָט איהם מיט א שמייכעל:
„גראדע ווייל דו דארפסט א סמן אויף פערשטאַנד,
ווייל מען דארף דיר אנצייגען אויף חכמה מיט'ן האנד,
גראדע דיעזער פאקט בעוויזט, אז ס'פעהלט דיר שכל.
אָט איך, מיין פריינד, וויים זיכער, אָהן סמנים,
אז דו בעלאנגסט צו'ם קלאַס פערפאלענע נאראָנים."

דער נאַר בלייבט נאַר אין אלע צייטען, — אלע מדינות,
ווייל ער אליין, אויף חכמה האָט ניט קיין מבינות.

דער וואוכערער

„מיין גאט!" געטענה'ט האט א ווינדיגע נשמה.
„דו הייסט מיר כמוהל ווערן אין א שינדער.
ך'זאל שינדען פעל פון בהמות, פערד און רינדער;
יך עוסק'ן מיט נבלות, זיין טאג טעגליך טמא.
ניט פערגעס איך אבער, ך'האב א רב אין מיין משפחה,
איהם צוליעב, בעסער מיר נאמיני, א שעהנערע מלאכה!"

„ביזט גערעכט!" האט געענטפערט „שמאמסם פון יחוס,
ס'איז א מענה ווירקליך ניט קיין שלעכטע;
עס וואס נעבאך פאר'ן רב'ל זיין א שטראף אן אינגערעכטע.
אלע ניט! וואלסט האבען אייך דער וועלט אן אנדער שליחות.
דו בדייכבסט זיך מאכן אונזער כלב'ס קאנקורענט.
נור זיי א וואוכערער און שינד פון ארמע לייט פראצענט".

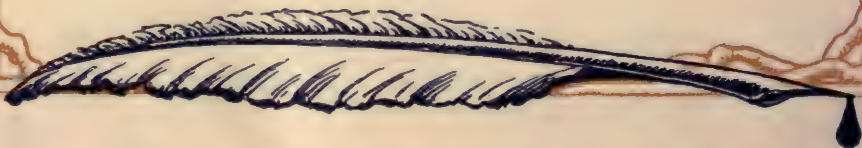

דער וואוכערער־מוסר אין דער פראסטער שינדער,
פערמאגען ביידע איין געפיהל — א נשמה פון א ווינדער.

דער סדור און דער מחזור

„וואונדער איבער וואונדער!“ האָט געזאָגט דער סדור,
„מחזור, וועט דער איד אייך זאָגען, צעהען שטונדען נאָכאנאנד,
ווערהרענד מיך, דעם סדור, וויל ער ניט אריינגעהמען אין האנד!
איך בין מיט איהם, אדרבה, און ער מיט מיר, איז קידער־ווידער,
איך פערלאנג פון איהם געצעהלטע תפלות, דאוו׳נט ער גאר ניט,
יענער האָט זיי פעק — זאָגט ער אלעס און פערפעהלט א האָהר ניט!

„קיין שום וואונדער!“ האָט דער מחזור איהם ערווידערט.
„דיך צופרידענשטעלען איז פאר איהם דורכאוים אונמעגליך,
דו פערלאנגסט פון איהם א דאוונען דריי מאָל טעגליך;
האָסט דעם אָר׳מען אידען, צופיעל שוין פער׳סדור׳ט.
איך, אָט זעהסטו! קום צו איהם נור איינמאָל יעהרליך,
און דערפאר איז ער אין מיר מתפלל טריי און עהרליך“.

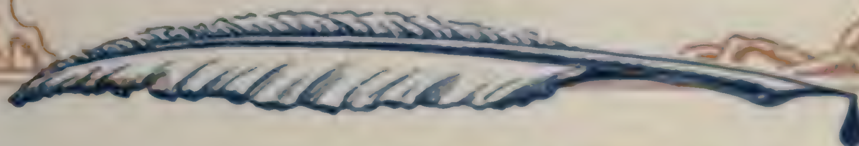

ווען איהר רוקט זיך מיט בקשות דריי מאָל אויף׳ן טאָג
ווערט איהר צוגעגעסען, וואָכעדיג, איהר האָט דעם סדור׳ס קלאָג...

דאָס וואַסער און דער שטיין

דאָס וואסער'ל האָט קריגן ערקלערט צום שטיין אין וועג.
און באלד איהם אטאקירט לויט איהר בעגריף.
מיט קליינע טראָפּענס וואסער. טריף! טריף! טריף!
(ס'זאל הייסען אזוי מלחמה־שפּראך. א האנד צו האנד געשלעג.)
און געקלאפּט האָט דער בעפאלענער. „זעעסט גארנישט מאכען.
זיין אטאקע קיצעלט מיך. עס מאכט מיך בלויז צ'ם לאכען".

דאָס וואסער'ל האָט אבער אנגעפיהרט די קריגע
מיט געלסענער ענערגיע. בסדר. טאג און נאכט.
דער שטיין איז ענדליך שטום געווארען און נים מעהר געלאכט.
ווייל טראָפּענווייז האָט וואסער זיך דערנעהנטערט האָט צ'ם זיעג.
מאנאטען נאך מאנאטען. וואך נאך וואך.
די טראָפּענס האָבען דורכגעבויערט אין דעם שטיין א לאָך.

אין מיסערפאלג איז אייער איינ'נע שולד.
סבלנות פעהלט אייך איהם געדולד.

די צוויי ווייזערס

דער מינוטניק, האָט דעם שטונדען־ווייזער, קריטיקירט:
„היות אז יענער נעהמט זיך צופיעל צייט;
זעקס שטונדען ליגט ער אָפּ אויף יעדען זייט,
אָט ביי מיר האָט ער בעריהמט זיך, געהט עס ווי געשמירט,
איך פויל מיך ניט, איך פליה, איך יאָג,
איך לויף ארום דעם ציפער־בלאַט א דוצענד מאָל א טאָג.“

דער שטונדען־ווייזער האָט אויף דעם גענומען צייט,
און אויף זיין זייגער־שפּראַך געענטפערט: הורך'ן קלאַפּען,
„דיין שנעלקייט ברענגט דיר גאָר א גליק, א קנאַפּען,
דו לויפסט און דענקסט, ווערסט קענען אַנשפּארען גאנץ ווייט
און צו'ם סוף, ביי'ם ענדע פון די פיער און צוואנציג שטונדען,
האָסטו, מעהר פון מיר, ניט אָבגעשפּאָרט קיין צוויי סעקונדען.“

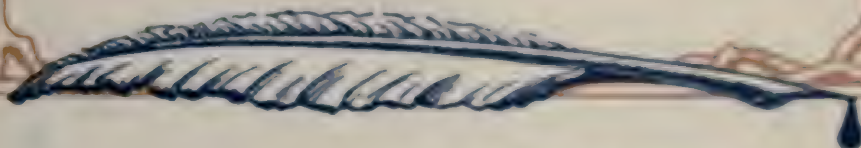
וואָס טויג דער לויפען, יאָגען, האָווען, ווערען רייך?
ביים זונען־אונטערגאנג, מיר אלע האָבען גלייך!...

דער פויק און דער גראַגער

דער פּויק װאָס האָט געשפּילט אין אן אָרקעסטער,
האָט דערהערט אום פּורים דעם אנומעלם.
ווי דער פּורים־גראַגער שרייט און טומלט.
„א קאַליקע, פון אַלע קאַליקעס, דער גרעסטער!“
האָט דער פּויק, פון׳ם גראַגער, אָנגעפאַנגען שפּאָטן,
„דיזער חברה־מאַן שפּילט איינפאַך נאָר אָהן נאָטען!“

„גראַ, גראַ, גראַ!“ געענטפערט האָט דער גראַגער...
„מיין פעל צי גראָב איז, די װאָלטס רייִדען פון מוזיק,
א שפּאַס נאָר א כלי־זמר די ביזם, אין אַנטיק!
איך, לכל הדעות, קריך נים אין׳ם מוזיקאַנטען־לאַגער,
װעהרענד דו, א פּוסטע כלי, שטופּסט זיך צווישען לייטען.
קיין שום װאונדער אז די קריגסט אויבען בוכצעס אין די זייטען!“

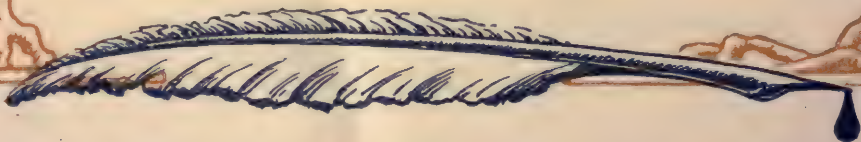
ווייסענדיג דעם אייגענעם חסרון,
קען מען זיך פיל קלעפּ פערשפּאָרען.

די שוואַלבען און די גענז

ענדע זומער, ווען די ווינטען האָבען אָנגעפאַנגען בלאָזען,
פּעררופען אן אסיפה האָבען די מיליאָנען שוואלבען
און גלייך בעשלאָסען דאָרט, אז אויף א יאָהר א האלבען,
זאָלען זיי די קאלטע געגענדען פערלאזען.
„ציוו, ציוו!" געהערט האָט מען א שוואלב, דעם עולם אדרעסירען,
און באלד נאָך דרום האָט די גאנצע מחנה אָנגעפאנגען עמיגרירען.

אויך די גענז געהאלטען האָבען אן אסיפה ווענען זעלבען ענין,
צו פליהען אין די דרום - לענדער וואו ס'איז ווארעם,
נור באלד געוואָרען איז א מורא'דיגער טומעל און א ליארעם,
ווער פליהט ראשון? ווער פליהט שני? ווען פליהט אָב דער ערשטער מנין?
און אין פריהלינג, ווען די שוואלבען האָבען שוין צוריק גענומען פליהען,
האָב'ן נאָך די גענז געריסען זיך די גאָרגלען און געשריהען.

דער איד מוז ווינטערען אין צרות, ליידען גלות און רדיפות;
ער קען ניט פליהען ווייט, צוליעב די אידיש-גענזענע אסיפות.

דער שטורם און די זון

דער שטורם האט געדונערט און געקראכט:
„די גאטס זון איז הינטער מיינע וואלקענס יעצט געבליבען,
מיין כמארע, דונערן און בליצן, האבען זי פערטריבען.
ניטא שוין מעהר קיין שטילע ליכט. נור שטורעם'ס רויהע מאכט;
אויס מיט זאנפטע שטראהלען! אלעס בלייבט פערשלונגען,
אין די דונערענדע וואלקענס, מיט די פייערדיגע צונגען!"

שפאלטענדיג די כמארעס, האט בעוויזען זיך א שטראהל.
און שמייכלענדיג געזאגט: „איך ווייס עס קלאהר,
דער שטורם איז געקומען דא אויף קורצע יאהר.
באלד וועט ווערען שטיל דעם דונער'ס קנאל,
ס'וועט אבשטארבען די רויהע קראפט מיט איהר הארמידער,
די הימלען וועלען ווערען לויטער און די זון וועט שיינען ווידער".

מלחמה־שטורעם. שווארצע כחות. קענען לאנג דא ניט רעגיערען,
ווייל ענדליך מוז די זון פון פריעדען ווידער טריאומפירען.

דער קליינער עלוי

א טראָפּען טינט, ביי'ם פּעדער - שפּיץ, געפּרעגט האָט זיך אליין :
„מיין גאָט ! עס כאַפּט מיך איינפאך אן א שרעק,
ווארום בין איך פון טינטער טינט אוועק ?
וואָס קען איך, טראָפּעלע, דאָ אויפטהאָן ? ד'בין דאָך מאָדנע קליין,
אזא מין קאפּעטשקע ! וואָס האָב איך פאר א צורה ?
ד'קען אסור צער גענוג זיין אויף א קלייניגקער בראָשורע."

דעם דענקערס גייסט, האָט איהם בערוהיגט און געטרייסט :
„מיין קינד, פערצווייפעל ניט ! קענסט אויפטהון זעהר פיעל,
דו דארפסט נור שרייבען מיט טאלאנט און מיט געפיהל,
דו קענסט אין ווייניג ווערטער, זאָגען אלעס וואָס דו ווייסט ;
אין שרייבען, איז פאראן אן אלטער, פעסט - געשטעלטער כלל,
— מען קען אין קורצען אויסדריקען, די שעהנסטע שטיק מאראל. —"

דעם העכסטען שאַרף - זין, אלע שפּריך - ווערטער וואָס איהר געפינט,
די צעהן געבאָט זאָגאר, האָט אויסגעדריקט א טראָפּען טינט.

צו די לעזער

פּראָבירענדיג די שטאָף פון בינשטאָק אויף'ן טעם, דורך לעקען,
(וואקס און האָניג אויסגעמישט צוזאמען)
פלעגט דער אור־מענש דאָס ארויסשפּייען, פערדאמען,
דער מאכל פלעגט איהם זעהר ווייניג שמעקען,
די ביענען פלעגט ער שארף און ביטער קריטיקירען
למאי זיי וואגען אזא נוצלאָזען געמיש צו פּראָדוצירען.

מיט יאָהרען שפּעטער האָט דער מענש ענטדעקט,
אז דער האָניג, ווען מען טהיילט איהם אָב בעזונדער
'האָט א זיסען טעם, גאָר וואונדער איבער וואונדער,
און אָנגעפאנגען האָט מען קוקען אויף די ביענען מיט רעספּעקט.
צוליעב דעם האָניג האָט מען זיי פערגעבען און פערגעסען,
דעם חטא, וואָס מעהר ווי העלפט — די וואקס, איז ניט צו'ם עסען.

אויב איהר קענט נור עטוואָס דאָ געפינען, ווערטה צו'ם דרוקען,
מעגט איהר, ליעבער פריינד, די ביסעל וואקס פערקוקען...

פאָרוואָרט פון'ם פערפאַסער

דאָס פאָרליגענדע ווערק איז די ערשטע טהייל פון דער סעריע „סיזאָנער און איין טאַבל" וועלכע ערשיינט רעגעלמעסיג אין דעם „אידישען דזשורנאַל", די טעגליכע צייטונג פון טאָראָנטאָ, קענעדע.

דיזע טאַבלען פאַנגען יעצט אָן צו ערשיינען אין א פיעל אויסגעבעסערטער פאָרמע צו הונדערטע אין א בוך. זיי וועלען ערשיינען אין צעהן בעזונדערע ביכער, פון וועלכע דאָס פאָלגענדע איז ווי געזאָגט, דאָס ערשטע.

אין דער פערפאַסער דריקט אויס היערמיט זיין אינניגס־טען דאַנק צום הערויסגעבער מר. ה ע ר י ו ו י י נ ב ע ר ג, וועל־כער דאָס פינאַנציעל ערמעגליכט די אויסגאַבע פון דיזער סעריע און ער דאָס זיך געגעבען די גרעסטע אנשטרענגונג צו דרוקען דאָס ווערק אין א פראַכט־אויסגאַבע, נים שפּאָרענדיג דאַביי קיין קאָסטען און קיין מיה און שטעלענדיג זיך די אויפגאַבע צו בערייכערען די אידישע ליטעראַטור מיט א ווערק וואָס זאָל טעכניש צופרידענשטעלען דעם געשמאַק פון אלע אידישע לעזער.

אינהאלט פערצייכניס

אינהאַלטס פערצייכניס

איין טראָפּען טינט, קען מאכען
דענקען א גאנצע וועלט מענשען.

LIBRARY

הונדערט טראָפּען טינט

קורצע אריגינעלע פאבלען פון

ה. הירש

(פון דער סעריע טויזענד און איין פאבל)

PUBLISHED BY

CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO. LIMITED

TORONTO, CANADA.

פערלאג — „קענעדע".

הונדערט טראָפּען טינט

ה. הירש